ADVIESRAPPORT DOORDECENTRALISATIE AMSTERDAM-AMSTELLAND

Gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn

Auteur: Nikki van Hooft
Michiel van Hees
19-10-2021
versie 1.0

CQ procesmanagement
Postbus 2649, 3800 GD Amersfoort
033 455 53 22
info@cqp.nl
www.cqp.nl

Inhoud

1. Inleiding 4
   1.1. Aanleiding van dit rapport 4
   1.2. Achtergrond - (Door)decentralisatie 4
   1.3. Achtergrond - Norm van opdrachtgeverschap en regionale samenwerking 6
   1.4. Opbouw van dit rapport 7
2. Huidige situatie 8
   2.1. Ambities in de regio 8
   2.2. Inhoudelijke samenwerking MO en BW 9
   2.3. Huidige samenwerkingsvorm MO en BW 10
   2.4. Acties wetswijzigingen Wmo per 1 januari 2022 vs. 1 januari 2023 11
   2.5. Besluitvorming Wmo raden en bestuur 11
3. Zorglandschap 13
   3.1. Beschermd verblijf en begeleid thuis 13
   3.2. Scenario's 16
   3.3. Afwegingscriteria 16
   3.4. Besluit/ontwikkeling andere regio's 17
   3.4. Conclusie best passende scenario 17
   3.5. Fasering 17
4. Toegang 19
   4.1. Scenario's 19
   4.4. Afwegingscriteria 20
   4.5. Besluit andere regio's 21
   4.6. Conclusie best passende scenario 21
   4.7. Fasering 22
5. Financiën 23
   5.1. Huidige financiële situatie 23
   5.2. Scenario's 26
   5.3. Risico's en Kansen 29
   5.4. Conclusie best passende scenario 31
   5.5. Fasering 31
6. Inkoop 31
   6.1. Scenario's 32
   6.2. Afwegingscriteria 33
   6.3. Besluit andere regio's 34
   6.4. Conclusie best passend scenario 35

6.5. Fasering 35
7. Juridische samenwerkingsafspraken 36
7.1. Scenario's 36
7.2. Afwegingscriteria 38
7.3. Besluit andere regio's 38
7.4. Conclusie best passend scenario 38
7.5. Fasering 39
8. Afkortingenlijst 40
Bijlage 1 Uitwerking prestaties en financiën 41

1. Inleiding

In dit eerste hoofdstuk wordt de aanleiding van dit rapport gegeven, met daarbij toelichting op de ontwikkelingen hiervoor van belang zijn: de (door)decentralisatie en Norm van Opdrachtgeverschap Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen (NvO). Deze twee ontwikkelingen zijn de beginselen voor besluitvorming van regionale gemeentelijke samenwerkingen op verschillende pijlers binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

1.1. Aanleiding van dit rapport

Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) worden in de regio Amsterdam-Amstelland op dit moment uitgevoerd door de gemeente Amsterdam. Vanaf 2022 vindt de doordecentralisatie Beschermd Wonen plaats van Amsterdam naar de vijf en zijn de regio gemeenten (Amstelveen, Aalsmeer, Uithoorn, Diemen, Ouder-Amstel) . Zij zitten met Amsterdam midden in het proces om hier samenwerking in te zoeken en daar vorm aan te geven. Het bestuurlijk overleg heeft zowel in 2020 als in 2021 duidelijk richting gegeven aan hoe deze samenwerking eruit moet zien. De doordecentralisatie van BW en de hier bijhorende NvO geeft hier ook randvoorwaarden voor. Om te zorgen dat de regio aan de eisen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het NvO voldoet én aansluit bij de bestuurlijke keuzes in de regio, wordt een Regioplan uitgewerkt dat de samenwerking in de regio per 1 januari 2022 weergeeft en welke beslissingen hiervoor genomen moeten worden. Tevens staat hierin de ontwikkelagenda voor de periode vanaf 1 januari 2023. In opdracht van de regiogemeente Amstelveen en centrumgemeente Amsterdam in samenspraak met de regiogemeenten Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn is dit adviesrapport opgesteld door CQ procesmanagement. In dit adviesrapport zal de basis gelegd worden voor het opstellen van he definitieve Regioplan.

In dit adviesrapport wordt invulling gegeven aan de regionale samenwerking door één voor één bij een aantal pijlers te beschrijven welke mogelijkheden de regio heeft. De pijlers die beschreven worden zijn: Zorglandschap, Toegang, Financiën, Inkoop en Juridische samenwerking. Per pijler wordt bekeken wat de huidige situatie is, welke randvoorwaarden er vanuit het rijk liggen, welke invulling de eerdere bestuurlijke keuzes hier al in hebben gemaakt, welke mogelijke varianten er voor de invulling zijn, tot welke scenario's dit leidt, welke keuzes andere regio's hebben gemaakt en wat het advies is. Voor een deel van de pijlers is er al richting gegeven aan de besluitvorming-keuzes door de regio zelf. Dit is in samenspraak geweest met alle betrokken gemeenten en diens ambtenaren. Hierbij zijn alle scenario's, voor- en nadelen, risico's en afwegingscriteria besproken zoals beschreven in dit rapport.

CQ procesmanagement is betrokken bij de doordecentralisatie van zowel de regio Haarlem als de regio Utrecht. Er is dan ook gebruik gemaakt van de kennis en expertise die in deze trajecten zijn opgedaan. In dit rapport zijn ook, ter illustratie, de gekozen scenario's van de regio Haarlem en de regio Utrecht beschreven. De regio Amsterdam-Amstelland is met zijn samenstelling niet 1:1 te vergelijken met een andere regio in Nederland. De regio Amsterdam-Amstelland is uniek omdat in de gemeente Amsterdam meer dan 80% van de inwoners in de regio woonachtig is. Wel geven de regio's Haarlem en Utrecht goede voorbeelden voor de Amsterdam-Amstelland.

1.2. Achtergrond - (Door)decentralisatie

Per 1 januari 2015 is de Wmo ingevoerd, in deze wet werd vastgelegd dat BW een taak werd van gemeenten, uitgevoerd door de centrumgemeente binnen de regio. Dit betekent dat aan de 43 centrumgemeenten de middelen voor BW uitgekeerd worden met als doel de zorg van de patiënt of cliënt dichterbij te kunnen leveren en betere, snellere zorg te kunnen bieden. MO is al langer een taak van de centrumgemeente.

1.2.1. Decentralisatie budget en nieuw verdeelmodel

In november 2015 is het rapport van de commissie Dannenberg[1] verschenen (commissie Toekomst beschermd wonen) in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Hierin wordt duidelijk de wens beschreven om in BW ook inhoudelijk verandering na te streven (de transformatie). Doel hiervan is dat cliënten veel meer mogelijkheden krijgen om onderdeel van de maatschappij te zijn (inclusie), waarbij cliënten zoveel mogelijk in wijken gaan wonen (in plaats van grote zorgvoorzieningen) en in de eigen omgeving ondersteund wordt. Het vooruitzicht dat geschetst is, is dat van alle cliënten die in een 24 uurs BW voorziening verblijven eenderde zelfstandig kan gaan wonen, eenderde met (al dan niet intensieve) begeleiding in de wijk kan gaan wonen en eenderde aangewezen blijft op 24 uurs-voorzieningen. Tevens is in dit rapport het advies gegeven om het budget voor BW verder te door decentraliseren naar alle gemeenten. Dit advies is verder uitgewerkt door het landelijke Expertiseteam Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen en Begeleiding (Expertiseteam MO-BW-BG). Het Rijk en de VNG hebben ingestemd met het advies over de doordecentralisatie van BW middelen. De herverdeling zal nog goedgekeurd moeten worden in mei 2022. Kern van het advies is de gedachte van sociale inclusie, conform het rapport van de commissie Toekomst beschermd wonen (commissie Dannenberg). De uitvoering van de taak BW en de bijbehorende middelen gaan van centrumgemeente naar alle gemeenten, en de verdeling gaat van historisch naar objectief. De overheveling van de uitvoering van de taak BW van centrumgemeenten naar alle gemeenten beperkt zich conform de bestuurlijke besluitvorming tot nieuwe cliënten en wordt in een tijdsbestek van 10 jaar geleidelijk gerealiseerd.

Bij de ontwikkeling van het verdeelmodel zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De middelen moeten verdeeld worden op basis van de ‘vraag’ (objectieve verdeling) in plaats van het aanbod (historische verdeling);
- De middelen moeten verdeeld worden over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten;
- Het nieuwe verdeelmodel heeft alleen betrekking op de nieuwe cliënten, de centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor de bestaande cliënten en krijgen daar ook budget voor.

Dit is opgenomen in wetgeving die per 1 januari 2022 in gaat (de transitie)[2]. Hierin wordt beschreven dat gemeenten vanaf 1 januari 2022 in een niet-vrijblijvende vorm regionaal moeten gaan samenwerken, en dat de middelen om dat te gaan doen vanaf 2023, in een periode van 10 jaar, over alle 355 gemeenten in Nederland verdeeld wordt.

Voor MO wordt op basis van evaluatie in 2026 een besluit genomen over de verdeling van de middelen over gemeenten. NB: In de regio Amsterdam-Amstelland is besloten dat MO en BW inhoudelijk gezamenlijk worden uitgevoerd, deze worden dus beide meegenomen in de doordecentralisatie

1.2.2. Landelijke toegankelijkheid en woonplaatsbeginsel

Naast de doordecentralisatie van BW vindt ook een wijziging plaats in welke gemeente verantwoordelijk is voor een cliënt die zich meldt. Op dit moment is de gemeente waar een cliënt zich meldt verantwoordelijk om onderzoek naar beschikking te doen (landelijke toegankelijkheid). Vanaf 2023 wordt de gemeente waar de cliënt vandaan komt verantwoordelijk voor de aanbieding en

[1] Rapport van beschermd wonen naar een beschermd thuis, advies commissie toekomst beschermd wonen, VNG bron: https://vng.nl/files/vng/van-beschermd-wonen_20151109.pdf

[2] https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/12/18/kamerbrief-over-voortgangsrapportage-beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang/kamerbrief-over-voortgangsrapportage-beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang.pdf

financiering van het gehele BW-traject, ook als zij buiten de eigen gemeente of regio zorg ontvangen (woonplaatsbeginsel).

Daarmee wordt geregeld dat gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor BW voor eigen inwoners. Doordat de gemeenten ook zelf de middelen zullen ontvangen om dit te faciliteren, zullen zij deze verantwoordelijkheid ook *moeten* dragen.

Voor de regio Amsterdam-Amstelland is het achterhalen van de herkomstgemeente van een client belegd bij de medewerkers van de Centrale Toegang (CT) binnen de GGD. Bij aanmelding van een client is de huidige procedure dat de Instroomfunctionaris via het Basisregistratie Personen (BRP) een (mogelijke) herkomstgemeente achterhaalt. Dit kan een lastig proces zijn met uitdagingen zoals herkomst buiten Nederland, meerdere verhuizingen waaruit niet één specifieke herkomstgemeente te bepalen valt of missende registraties in BRP. Op dit moment wordt de client dan doorverwezen naar een Bindingsfunctionaris binnen de CT. Voor deze functie zijn twee functionarissen bevoegd om verder te kijken of de binding binnen de gemeenten in de regio voldoende is om een indicatie af te geven. Deze binding wordt onderzocht op basis van sociaal kader, zorgkader en regiobinding. Mocht uiteindelijk blijken dat een client op al deze onderdelen geen binding met de regio heeft, wordt een client doorverwezen naar de gemeente van herkomst.[3]

1.3. Achtergrond - Norm van opdrachtgeverschap en regionale samenwerking

Om de doordecentralisatie verantwoord te laten verlopen heeft het landelijke expertiseteam MO-BW-BG van de VNG in hun advies tien bouwstenen (randvoorwaarden) benoemd. Eén van deze bouwstenen is het advies dat gemeenten ook na de doordecentralisatie (verplicht) regionaal blijven samenwerken. De NvO[4] geeft invulling aan deze bouwsteen. Met de NvO spreken gemeenten als collectief af waaraan de samenwerking binnen regio's minimaal moet voldoen en wanneer er sprake is van kwalitatief goede samenwerking. Hieruit vloeien de vijf pijlers die in dit rapport besproken worden om uiteindelijke besluitvorming over vast te moeten leggen. In de NvO is het volgende vastgelegd:

Regio's kiezen een niet vrijblijvende governance, met daarin een duidelijke besluitvormingsstructuur, een extern aanspreekpunt voor het Rijk en een wijze waarop ze eventuele doorzettingsmacht organiseert. Regio's verplichten zich bovendien tot beperking van de administratieve lasten en zetten vanuit stabiliteit in op meerjarig contracteren, met daarbij ruimte voor innovatie. De uitwerking van deze afspraken kan per regio verschillen (mede vanwege de keuzes, de historie en de omvang van de regio's) en krijgt zijn weerslag in een regiovisie.

De regiovisie beschrijft ook hoe gemeenten in regioverband de beschikbaarheid en continuïteit van zorgfuncties voor Beschermd Wonen borgen, hoe de lokale toegang verbonden is met regionale voorzieningen voor MO en BW, en bevat afspraken over inkoop van plekken buiten de eigen regio.

In theorie kan iedere gemeente na de doordecentralisatie besluiten (voorzieningen voor) BW alleen voor de eigen inwoners te organiseren. Als gemeente heb je dan alle zeggenschap over manier waarop BW vormgegeven wordt voor de eigen inwoners en over de manier waarop de middelen voor BW ingezet worden. In de praktijk is dit niet realistisch. Ook als gemeenten vanaf 2023 zelf de middelen krijgen om (meer) voorzieningen voor BW te realiseren binnen hun eigen gemeente, zodat hun inwoners in hun eigen omgeving beschermd kunnen wonen, blijft samenwerking in de regio noodzakelijk. Zo moeten specialistische voorzieningen beschikbaar blijven die alleen op grotere schaal rendabel zullen zijn.

[3] Handboek maatschappelijke opvang Gemeente Amsterdam maart 2020
[4] https://vng.nl/sites/default/files/2020-06/5_resolutie_norm_voor_opdrachtgeverschap.pdf

1.4. Opbouw van dit rapport

De insteek van dit rapport is te laten zien wat de huidige situatie in de regio is, zie hoofdstuk 2. Vervolgens worden de mogelijke toekomstige samenwerkingsvormen beschreven. Dit wordt gedaan per pijler. De vijf pijlers zijn: Zorglandschap in hoofdstuk 3, Toegang in hoofdstuk 4, Financiën in hoofdstuk 5, Inkoop in hoofdstuk 6 en Juridische samenwerking in hoofdstuk 7. Per pijler zijn scenario's en afweegcriteria beschreven. Uiteindelijk wordt de conclusie van het best passende scenario beschreven inclusief fasering voor de aankomende jaren.

Opmerkingen over pijlers, of onderdelen hiervan, die nog uitgewerkt dienen te worden of waar niet genoeg informatie over ingediend is zijn beschreven in deze leesstijl (blauw gekaderd, cursieve tekst).

2. Huidige situatie

Om een goed beeld te schetsen van de huidige situatie en uitgangspunten op het gebied van MOBW worden in het volgende hoofdstuk de ambities, samenwerking en besluitvorming binnen de regio besproken. Op deze manier kan de basis die reeds gelegd is als ondergrond dienen om de conclusies over nieuwe samenwerkingsvormen en haalbaarheid daarvan te peilen.

2.1. Ambities in de regio

Bij het toewerken naar de doordecentralisatie in Amsterdam-Amstelland omtrent BW zijn er bestuurlijk en regionaal reeds plannen neergelegd. Er is besloten het onderscheid tussen BW en MO weg te halen omdat het bij cliënten in de regio vaker wel dan niet gaat om een meervoudige ondersteuningsvraag en de grote scheidslijn tussen doelgroepen vervaagt. Bij de nieuwe inkoop is er ook geen onderscheid gemaakt tussen BW en MO, om deze reden wordt in de planvorming voor de doordecentralisatie zowel BW als MO meegenomen worden.

De bestuurders van de regio hebben als uitgangspunt voor de doordecentralisatie in zowel BW als MO besloten tot “lokaal wat kan, regionaal wat moet en sub regionaal waar nodig”. Deze richting doet het meeste recht aan de lokale verantwoordelijkheid, efficiëntere verdeling van taken en de beste begeleiding voor kwetsbare inwoners. De uitgangspunten in de samenwerking tussen de gemeenten binnen de doordecentralisatie zijn:

Lokaal wat kan – organiseren in elke gemeente

- Investeren in vormen van *Housing First* waarbij mensen in de eigen woning en leefomgeving passende begeleiding ontvangen gericht op herstel. Kortom: in de wijken en buurten vindt de doorontwikkeling plaats van verblijf in een instelling naar ambulante ondersteuning op maat.
- Hulp, zorg en ondersteuning zoveel als mogelijk in de eigen omgeving van de inwoner. Er wordt ingezet op het bevorderen van kennis op lokaal niveau.
- In samenwerking met lokale partners op het gebied van participatie, werk en inkomen, zorgaanbieders en corporaties werken aan herstel.
- De toegang en indicering worden lokaal belegd.

Regionaal wat moet – gezamenlijk organiseren

- Specialistische vormen van beschermd verblijf.
- Bij indicatie en plaatsing wel zoveel als mogelijk kijken naar een voorziening zo dicht mogelijk in de eigen omgeving van de cliënt is.
- We blijven in de regio samenwerken en kijken over regiogrenzen heen. We helpen elkaar.
- Kijken of de huidige Centrale Toegang een tweedelijns toegang wordt: beschikbaar voor advies en (administratieve) afgifte van beschikking.

Subregionaal waar nodig

- De Amstelland gemeenten denken na over enkele subregionale voorzieningen en interventies voor bijvoorbeeld economische ‘zelfredzame’ daklozen. Denk aan een passantenpension en/of noodopvang gezinnen.[5]

NB: Bovenstaande ambities zijn beschreven in 2019 en 2020. Bij de uitwerking van de samenwerking in de regio Amstelland in het afgelopen jaar wordt actiever gekeken naar de mogelijkheid om een deel van de lokale taken (zoals bijvoorbeeld de toegang) meer op subregionaal niveau te organiseren.

[5] Deze ambities zijn opgesteld in Bestuurlijk Overleg Amsterdam-Amstelland MO/BW januari 2020.

2.2. Inhoudelijke samenwerking MO en BW

De middelen voor BW werden vanaf 1 januari 2015 door het Rijk uitgekeerd aan centrumgemeenten. Als gevolg van de invoering van deze wetswijziging hebben de regiogemeenten vervolgens ook daadwerkelijk de bijbehorende BW taken gemandateerd bij de centrumgemeente. MO is al langer een verantwoordelijkheid van centrumgemeenten.

Gemeenten zijn formeel verantwoordelijk voor de volgende taken:

1. Beleid en regelgeving
2. Toegang tot BW en MO maatwerkvoorzieningen
3. Inkoop en contractmanagement
4. Begroting

Doordat de regiogemeenten deze taken gemandateerd hebben aan Amsterdam, ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente Amsterdam. Hoe dat er in de praktijk uitziet wordt hieronder per taak kort toegelicht.

Ad 1: Beleid en regelgeving:

Amsterdam is in de lead, het regionale beleidskader is in samenspraak met de regiogemeenten opgesteld voor het Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) beleid. Het beleidskader is door Amsterdam uitgewerkt in de verordening, beleidsregels en uitvoeringsregels. Regiogemeenten moeten die zelf van toepassing verklaren. Sommige regiogemeenten verwijzen hiernaar, andere regiogemeenten hebben het overgenomen in hun eigen verordeningen en beleidsregels.

In het nieuwe beleidskader is vastgesteld dat het beleidsprogramma geschreven door Amsterdam genaamd Aanpak Daklоosheid ‘Een nieuwe start’, in de regio een vertaling gaat krijgen naar een eigen Regioplan. De regiogemeenten zijn op dit moment bezig deze vertaalslag te maken en onderdeel van deze Regioplannen is het vormgeven van de doordecentralisatie.

Er zijn ook andere beleidsstukken die aangehouden worden in de regio, waaronder beleid ontwikkeld binnen het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen. Een voorbeeld zijn de urgentieregels, deze worden weergegeven in de huisvestingsverordening. Er zijn regionale afspraken waardoor degenen die in een instelling voor MOBW verblijven,. Zij kunnen een aanvraag voor een urgentie indienen bij de gemeente waar de verblijfsvoorziening ligt. Het zoekgebied , waar de urgentieverklaring geldig is, is de gemeente van herkomst. n de gemeente van herkomst urgentie kunnen krijgen als ze willen uitstromen.

Ad 2: Toegang tot de maatwerkvoorzieningen:

De toegang tot MO en BW wordt voor de regio uitgevoerd door de gemeente Amsterdam. Aanmelding kan door Instroomfunctionarissen van de GGD (casemanagers vanaf 1 januari 2022) of behandelaren worden ingediend bij de Centrale Toegang via Trajectus. De toegangstaken worden uitgevoerd door de GGD Amsterdam. Inwoners uit de regiogemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn kunnen via hun behandelaar zich online aanmelden voor MO en BW via de in Amsterdam gevestigde Centrale Toegang of via de Jan van Galenstraat (Amsterdam) indien een cliënt geen verwijzer heeft.

Regiogemeenten hebben afspraken gemaakt over de opvang van burgers die dak- of thuisloos zijn en geen bijkomende problematiek hebben (economisch daklozen). Op grond van het Beleidsprogramma Dak- en Thuisloosheid wordt hier regionaal in opgetrokken door de Amstellandgemeenten[6]. De

[6] Op grond van de Wmo, art 1.2.1 sub c Wmo.

aanpak voor economisch daklozen en de bijbehorende voorzieningen worden bekostigd uit de Blokhuismiddelen.

Ad 3: Inkoop en contractmanagement:

Inkoop en contractmanagement is belegd bij de gemeente Amsterdam. Zij hebben de inkoop verzorgd van 2015 t/m 2021. Per 1 april 2021 zijn de huidige *overbruggingsovereenkomsten* voor opvang, wonen en herstel (MO en BW) ingegaan.

Aan *deze overbruggingsovereenkomsten* is een aanbesteding voorafgegaan met een intensief voortraject van marktconsultaties. Waarbij samen met aanbieders de nieuwe aanbesteding is voorbereid, in afstemming met de regiogemeenten. Deze aanbesteding is ingetrokken door gemeente Amsterdam.

De *overbrugginsovereenkomsten* MO en BW gelden tot 1 januari 2022. De contracten zijn verlengbaar tot uiterlijk 1 juli 2022. De nieuwe contractering of subsidieverlening van de MO en BW-voorzieningen wordt verwacht in tweede helft 2022.

De nieuwe contractering of subsidieverlening van de MO en BW-voorzieningen wordt verwacht in tweede helft 2022. Er is constructief overleg hoe de regiogemeenten worden meegenomen in de inkoop.

Ad 4: Begroting:

De gelden voor maatschappelijke ondersteuning (en verslavingsbeleid) worden via een Brede Doeluitkering Sociaal door het Rijk aan de centrumgemeente Amsterdam uitgekeerd. BW wordt als onderdeel van de Wmo uitkering uitgekeerd aan de gemeente Amsterdam (het totaalbedrag wordt wel apart zichtbaar gemaakt in de circulaires van mei en september 2021).

Amsterdam is financieel verantwoordelijk en stelt de begroting op, die vervolgens wordt vastgesteld door de raad. Verantwoording is onderdeel van de cyclus van het college en de raad van Amsterdam.

2.3. Huidige samenwerkingsvorm MO en BW

De huidige samenwerking voldoet aan de kenmerken van een enkelvoudige centrumregeling[7], dit is een publiekrechtelijke overeenkomst waarbij één gemeente de in de gemeenschappelijke regeling opgenomen taken uitvoert voor de andere deelnemers, de gast/regiogemeenten.

De regiogemeenten hebben centrumgemeente Amsterdam gemandateerd om de beleidscoördinatie, de financiering, en de toegang uit te voeren. Voor de MO (en vrouwenopvang) ligt deze verantwoordelijkheid al langere tijd bij de centrumgemeenten.

Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taken volledig ligt bij het College en de gemeenteraad van Amsterdam. In de praktijk vindt er op hoofdlijnen ambtelijk niveau afstemming plaats en besluitvorming wordt voorgelegd aan de verantwoordelijke wethouders. Vervolgens leggen de verschillende verantwoordelijke regiowethouders gemeente vraagstukken ter informatie en/of besluitvorming voor aan hun eigen Colleges, resp. Raden. De regiogemeenten hebben afstemming over de terugkoppeling naar het college en de raden.

De regiogemeenten hebben formeel geen bestuurlijke positie en hun raden hebben geen formele zeggenschap.

[7] Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn geen centrumgemeenteconstructie volgens de wgr. Er is niet voldaan aan de stappen in de wgr

2.4. Acties wetswijzigingen Wmo per 1 januari 2022 vs. 1 januari 2023

Eind 2020 is in het bestuurlijk overleg tussen VNG, VWS en het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) besloten dat per 1 januari 2022 de inhoudelijke doordecentralisatie van BW van start gaat. Hierbij is landelijk besluit dat uitgesteld per 1 januari 2023 de implementatie van het nieuwe verdeelmodel van kracht zal gaan, samen met de invoering van het woonplaatsbeginsel. Dit omdat het Rijk de nieuwe herverdeling nog niet bekend gemaakt heeft waardoor gemeenten onvoldoende tijd hebben ondervonden om zich goed voor te bereiden op het nieuwe verdeelmodel.

Concreet moet de regio voor 1 januari 2022 naar de in NvO vastgelegde eisen, regionale samenwerkingsafspraken in een regiovisie hebben vastgelegd. Daarvoor is het nodig de regionaal gecontracteerde functies te definiëren, de inhoudelijke samenwerking binnen de regio en bovenregionale samenwerking en functies vast te leggen. En daarnaast de bestuurlijke vormgeving van de samenwerkingen en afspraken over de zorgvuldigheid van zorginkoop te maken. De regiovisie beschrijft ook hoe de lokale toegang verbonden is met regionale voorzieningen voor MO en BW en bevat afspraken over inkoop van plekken buiten de eigen regio.

De inhoud van de toekomstige samenwerking vloeit voort uit de (samenwerkings)keuzes die gemaakt gaan worden op gebied van beleid en regelgeving, toegang, inkoop/contractmanagement en financiën. In het uitwerken van de (inhoudelijke) samenwerking in de regio Amsterdam-Amstelland is de volgende richting meegegeven:

Lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig

Het bestuur heeft besloten dat deze richting het meeste recht doet recht aan de lokale verantwoordelijkheid, efficiëntere verdeling van de taken en de beste begeleiding voor de kwetsbare inwoners.

2.5. Besluitvorming Wmo raden en bestuur

Besluitvorming raden

In de doordecentralisatie van BW en MO hebben de raden op een aantal onderwerpen een formele bevoegdheid. Het gaat hier met om het vaststellen van de begroting waar vanaf 1 januari 2023 een (per jaar steeds groter deel) BW-budget in komt voor nieuwe cliënten die gebruik maken van BW, over het maken van gezamenlijke financiële afspraken en hoe we omgaan met risico's en solidariteit in de regio.

Daarnaast hebben raden zeggenschap over het aangaan van een samenwerking in de regio ten aanzien van BW en MO. Formeel neemt hierin elk college een besluit welke regionale samenwerking er wordt aan gegaan en in welke vorm, de raad van elke gemeente verleent hier toestemming voor.

Tenslotte hebben de gemeenten (colleges) de wens om een aantal extra onderwerpen aan de raden voor te leggen, ter informatie. Denk hierbij aan de vertaling van het beleidsprogramma dakloosheid, omdat de gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland het belangrijk vinden dat de raden ook inhoudelijk goed aangesloten zijn op de ontwikkeling van BW en MO in de regio.

De raden van de regiogemeenten Amstelland zijn in twee regionale raadsbijeenkomsten geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van MO en BW: de doordecentralisatie en de vijf pijlers waarover besluitvorming moet worden vastgelegd.

Besluitvorming colleges

De wethouders Zorg hebben in eerdere bijeenkomsten al de grote lijnen geschetst over hoe er samengewerkt gaat worden op het gebied van BW, MO en opvang van economisch daklozen in de regio. De wethouders Wonen en Zorg zijn geïnformeerd over de eerste invulling van de samenwerking en de (voor)keuzes binnen de pijlers Toegang, Inkoop en Zorglandschap in het bestuurlijk overleg van 1 oktober 2021. Uiteindelijk dienen alle colleges akkoord te gaan met het Regioplan en de voorstellen die daarin over de samenwerking gedaan worden.

Betrokkenen voorbereiding besluitvorming

Beleidsmedewerkers van Zorg en Wonen (eventueel ook Veiligheid) van de centrumgemeente en regiogemeenten worden betrokken in het maken van de (voor)keuzes binnen de pijlers. In financiële, beleidsmatige en regelgeving keuzes zijn juridisch adviseurs en controllers meegenomen om advies op te maken en de inhoud van het Regioplan te controleren.

Ook de cliëntadviesraden van de Amstelland gemeenten worden gevraagd advies uit te brengen op het concept Regioplan dat eind oktober 2021 gereed zal zijn. De input van de adviesraden wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het Regioplan.

Planning besluitvorming

Raadsleden en wethouders zijn inmiddels geïnformeerd over de nieuwste ontwikkelingen in de doordecentralisatie en toekomstige regionale samenwerking. In Q4 2021 worden besluiten voorgelegd aan colleges. Uiterlijk in maart 2022 zal het regioplan samen met het beleidsprogramma regioaanpak dak- en thuisloosheid ter vaststelling gepresenteerd zijn aan de gemeenteraden van Amstelland.

3. Zorglandschap

In dit hoofdstuk wordt het aanbod beschreven dat wordt ingezet voor BW en MO. Daarnaast wordt bekeken welk gevolg de transformatie van BW en MO heeft voor het aanbod en de verdeling van aanbod in de regio. Tevens worden verschillende scenario's voor het inrichten van woonvoorzieningen gepresenteerd en de afwegingscriteria hierbij benoemd. Als conclusie wordt het best passende scenario beschreven, inclusief de fasering.

3.1. Beschermd verblijf en begeleid thuis

Gemeente Amsterdam heeft besloten om voor de MO en BW twee nieuwe producten in te kopen: *begeleid thuis* (BT) en *beschermd verblijf* (BV). Met de inkoop van deze twee anders ingedeelde producten vervalt ook het onderscheid tussen de MO en BW. Beide producten kunnen in verschillende intensiteiten geleverd worden.

Met BT starten zorgaanbieders zodra deze voorziening is toegewezen aan de cliënt door het Buurtteam of het Sociale Team bij de Centrale Toegang. Ook als er (nog) geen beschikbare adequate huisvesting is wordt er toch gestart. Dit product kan in verschillende vormen aangeboden worden, waarbij de verschillen met name zitten in de intensiteit van begeleiding en de 24/7 aanwezige beschikbaarheid van begeleiding.

Binnen het product BT betaalt de cliënt zelf de woonlasten. Indien er sprake is van een omslagtraject wordt de desbetreffende woning eerst door de zorgaanbieder gehuurd totdat de cliënt de verantwoordelijkheid zelf kan dragen, dan wordt de woning ‘omgeklapt’ en wordt het contract op naam van de cliënt gezet. Soms gaat het over een woonzorgtraject, dan blijft de zorgaanbieder altijd de huurder en zal de cliënt moeten verhuizen, voorbeelden zijn groepswoningen, satellietwoningen of herstartstudio’s. Er zijn respijtvoorzieningen aanwezig voor cliënten die tijdelijk 24-uurs begeleiding nodig hebben. Tenslotte zijn er clienten die in hun ‘eigen’ huis kunnen wonen en 24-uurs begeleiding kunnen ontvangen, deze clienten krijgen geen omslagwoning. Ambulante ondersteuning zonder 24-uurs component valt niet onder BT.

Bij BV vindt de begeleiding plaats vanuit een 24-uurs voorziening waar de cliënt verblijft, omdat de cliënt beperkt zelfredzaam is en niet in staat is om zelfstandig te wonen. Dit product kan in drie verschillende vormen aangeboden worden:

1) Beschermd verblijf regulier: cliënten met meervoudige complexe problematiek op gebied van psychiatrie/psychosociaal, en/of (licht) verstandelijke beperking
2) Beschermd verblijf intensief: cliënten waar sprake is van bovenstaande problematiek, gepaard met verslavingsproblematiek en/of ernstige gedragsproblematiek en/of somatische problematiek. Naast deze doelgroepen is het er ook voor cliënten die onaangepast gedrag vertonen en die negatief reageren op correcties.
3) Beschermd verblijf zeer intensief: volwassen cliënten met zorgmijdend gedrag die vaak een meervoudige diagnose hebben.

De cliënt woont op een locatie met 24-uurszorg, waarbij de cliënt niet zelf de woonlasten betaalt.

BV en BT vervangen de volgende producten:

- 24-uurs voorziening
- Groepswonen
- Zelfstandig wonen met individuele begeleiding
    - Begeleid wonen
    - Ambulante ondersteuning

Binnen de MO en BW zijn verschillende aanbieders actief. In de regio Amsterdam-Amstelland zijn dat in ieder geval de volgende organisaties:

- Arkin,
- Allemansvrind
- Cordaan,
- Heeren van Zorg,
- HVO-Querido,
- Leger des Heils,
- MEE Amstel en Zaan,
- Ons Tweede Thuis,
- PerMens,
- Philadelphia
- RIBW K/AM.

De beweging van BV naar BT sluit goed aan bij de transformatie en is al een paar jaar ingezet in de regio Amsterdam-Amstelland. Er is dan ook een ruim aanbod BT in de regio Amsterdam-Amstelland.

Gevolgen uitname Wlz voor aanbod

De uitname Wlz binnen de regio Amsterdam-Amstelland is met 50% van het budget relatief hoog. Landelijk is de verwachting dat er ongeveer 30% uitname zal zijn. Het gevolg is dat een groot deel van de plekken overgaan naar de Wlz en dat deze niet meer beschikbaar zijn voor de Wmo. De impact op de locaties in de Amstelland regio is nog groter; bijna alle plekken van Ons Tweede Thuis en een groot deel van de plekken van RIBW-KAM gaan over naar de Wlz.

Verwachte vraag naar BT en BV

De verwachte vraag naar BT en BV wordt bepaald door drie elementen:

- De historische vraag naar BT en BV, naar herkomstgemeente, gecorrigeerd voor uitname Wlz
- Aangevuld met verwachte ontwikkelingen die impact hebben op het aantal mensen dat gebruik wil maken van BW en MO, de duur dat mensen gebruik maken van BW en MO en de leveringsvorm waar mensen gebruik van willen maken (BT of BV).
- Uitgewerkt naar verwachte vraag per gemeente in de regio.

De gemeente Amsterdam heeft goed zicht op de aantallen cliënten die gebruik maken van MOBW sinds 2015. De gemeente van herkomst wordt echter pas sinds 2020 vastgelegd. Om een goede inschatting van de gevolgen van het woonplaatsbeginsel te kunnen maken (en hiermee de verwachte vraag van de individuele gemeenten in de regio) zijn gegevens over een langere periode nodig.
Daarnaast is een deel van de cliënten die gebruik maken van de BW en MO voorzieningen in de regio afkomstig van buiten de regio. Daar staat tegenover dat een deel van de cliënten uit de regio in andere regio's gebruik maakt van BW en MO. Om hoeveel cliënten het gaat is niet duidelijk. Bij het uitvoeren van het woonplaatsbeginsel is de verwachting dat dit snel wel duidelijk gaat worden voor cliënten die aanspraak maken op BW. Voor cliënten die aanspraak maken op MO zal dit minder duidelijk worden aangezien hier een landelijke toegankelijkheid voor geldt.
Bij het schrijven van dit advies was niet duidelijk hoeveel inwoners per gemeente aanspraak maken op BV en BT

Bij de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de vraag gaat het onder meer om de verwachte bevolkingsgroei, de verwachte impact van preventie en ambulantisering en de mogelijkheden om de uitstroom van cliënten vanuit de GGZ bij te sturen.

Bij de verwachte ontwikkelingen naar de duur van verblijf gaat het onder meer om het beschikbaar hebben van woonplekken om tijdig te kunnen uitstromen en ontwikkelingen in de begeleiding van cliënten om hen sneller zelfstandig te kunnen laten wonen (flexibelere ondersteuning op het gebied van financiën en beheer, netwerk, structuur, zingeving, werk).

Bij de verwachte ontwikkelingen naar de leveringsvorm gaat het onder meer om de inzet van instroomwoningen (direct op een BT plek in plaats van eerst BV) en Housing First maar ook het sneller inzetten van BT bij mensen die nog een thuis hebben zodat een woonplek niet nodig is.

Ten slotte is het mogelijk dat de verdeling van cliënten over de regio verandert. Dit kan bijvoorbeeld doordat de toegang veel lokaler wordt uitgevoerd en/of dat aanbod wordt gerealiseerd in de omgeving van de cliënt (bijvoorbeeld toename van BT plekken in de regio Amstelland).

De analyse van deze onderwerpen en hiermee de impact en mogelijke scenario's zijn in de regio Amsterdam-Amstelland nog niet uitgevoerd.

Het is op dit moment dan ook niet mogelijk om een schets te geven van de verwachte vraag naar BT en BV per gemeente in de regio Amsterdam-Amstelland.

Aanpak dakloosheid

Naast de BV en BT wordt er in de regio ook breed ingezet op de aanpak dakloosheid. In het kader van de Blokhuisgelden zijn een aantal initiatieven gestart. In Amsterdam is er de aanpak voor daklozen via de huizen van de wijk, in de regio Amstelland zijn er ook pilots voor opvang van economisch daklozen. Via gemeente Amsterdam zijn er middelen ontvangen voor de regio Amstelland voor het opvangen en begeleiden voor economisch dak- en thuislozen. Het gaat om € 4mln euro Blokhuisgelden. Hiermee zijn in de regio de volgende pilots gestart:

- Begeleiding door de Regenbooggroep
- Onder de pannen
- Parents House Amstelveen
- Hotelaanpak
- Tijdelijke woonplekken in kantoorpand Amstelveen
- Tijdelijke woonplekken in Graaf Janlaan Amstelveen

Op dit moment zijn er nog openstaande vragen die van belang zijn om beantwoord te hebben om meer inzicht te krijgen in het zorglandschap:
Openstaande vragen ten aanzien van het MOBW-aanbod:

- *Analyse van de vraag en het aanbod van BV en BT*
  - *Wat was de instroom van MO en BW in de periode 2016 – 2021*
  - *Hoe was de verdeling van de instroom naar regio gemeente*
  - *Wat is het verwacht aantal cliënten uit de regio dat gebruik maakt van BW en MO in andere regio's*
  - *Wat zijn de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de vraag naar BW en MO*
  - *Wat zijn de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de duur van gebruik van BW en MO?*
  - *Wat zijn de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de verdeling van producten binnen BW en MO*
  - *Op basis hiervan welke scenario's zijn er ten aanzien van gebruik van BW en MO*
- *Analyse van het aanbod van BV en BT na de uitnamen van de cliënten die overgegaan zijn naar de Wlz*
  - *Wat zijn de gevolgen van de uitname Wlz voor het aanbod in de regio?*
  - *Hoe is de verdeling in de regio's?*
  - *Welke aanbieders zijn actief in de regio met welk beschikbaar aanbod na uitname Wlz?*

Openstaande vragen ten aanzien van aanbod in de WMO en participatiewet:

- *Welke vragen voor BW en MO zijn lokaal te ondersteunen i.p.v. met inzet van BW en MO*
- *Welk aanbod is er nodig om aan deze vraag te voldoen*
  - *Ter voorkoming van instroom in BV en BT*
  - *Bijvoorbeeld voor economisch daklozen*
  - *Bijvoorbeeld voor financiële ondersteuning*
  - *Bijvoorbeeld voor herstel van netwerk/ sociale contacten*
- *Is dit aanbod beschikbaar en toegankelijk*

- *Is het aanbod gerealiseerd in de regio Amsterdam-Amstelland*
- *Is het aanbod ingekocht in de regio*
- *Is het aanbod bekend bij de toegangen*
- *Wordt het aangeboden*

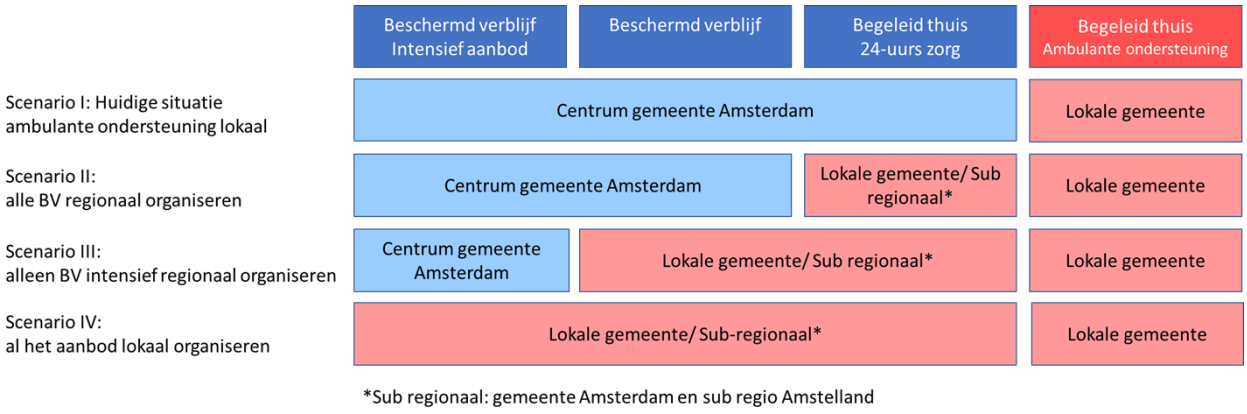
- *Mogelijk opbouw/ transformatie van aanbod in de regio Amstelland en in Amsterdam*

Afspraken over samenwerking

- *Zijn er afspraken (bv. in een dienstverleningsovereenkomst) tussen de zes gemeenten over het gebruik van elkaars expertise en capaciteit gebruik maken?*

3.2. Scenario's

In de huidige situatie zijn BV en de zwaardere vormen van begeleiding (BT) regionaal geregeld, dit is belegd bij centrumgemeente Amsterdam. Ambulante begeleiding is wel lokaal geregeld. Op basis van de nieuwe producten die worden ingekocht, zijn er vier scenario's mogelijk, **zie Figuur 1**. Het eerste scenario is dat BV en BT 24-uurs zorg regionaal wordt geregeld, deze vorm lijkt het meest op de huidige vorm. Andere scenario's zijn dat alleen BV regionaal wordt aangeboden en de rest lokaal, of dat alles lokaal wordt aangeboden. Er kan ook gekozen worden dat onderdelen niet lokaal maar subregionaal aangeboden worden. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente Amsterdam en de subregio Amstelland het aanbieden.

Figuur 1. Verschillende scenario's voor het inrichten van woonvoorzieningen in regio-context.

3.3. Afwegingscriteria

Er zijn een aantal relevante onderwerpen die invloed hebben op de keuze hoe BT en BV te organiseren in de regio Amsterdam-Amstelland. De belangrijkste hierin zijn:

- Inhoudelijk: kunnen we met deze vorm van organiseren van aanbod zo goed mogelijk aansluiten bij de wens/vraag van de cliënt? (bv. is er voldoende expertise van bepaalde vragen van cliënten aanwezig)
- Uitvoerbaarheid: is er voldoende vraag naar deze vorm van BV of BT om een voorziening op deze locatie/verblijfsplaats uit te kunnen voeren (bv. ten aanzien van groepsdynamiek, aanwezigheid 's nachts, beschikbaarheid gemeenschappelijke ruimten, nabijheid voorzieningen)

- Doelmatigheid: is er voldoende vraag naar deze vorm van BV of BT om bedrijfsmatig deze locatie doelmatig te kunnen uitvoeren.

Bestuurlijk is in de regio Amsterdam-Amstelland al besloten om BV voorlopig gezamenlijk uit te voeren. Hiermee vervallen scenario's III en IV.

3.4. Besluit/ontwikkeling andere regio's

Haarlem

In Haarlem heeft men besloten om scenario III uit te werken. Zij kiezen ervoor om voor de Toegang alle indicaties lokaal te stellen (ook voor regionaal aanbod) zodat er voor de cliënt een heldere ingang is en geen knip als blijkt dat er zwaardere zorg nodig is. Een deel van het aanbod blijft voor de hele regio beschikbaar, het gaat hierbij om het aanbod wat in Amsterdam-Amstelland 'BV intensief aanbod' genoemd wordt. Verder is over het Zorglandschap voorgesteld om alles wat niet vanwege veiligheid of rendabiliteit regionaal moet blijven, lokaal te gaan inrichten.

Utrecht

In het conceptadvies voor Utrecht is afgesproken dat een overgangsperiode in 2023-2024 van kracht wordt. Beschermd thuis en Beschermd Verblijf gaan mogelijk per 2025 over naar de regiogemeenten, inclusief inkoop. Daarbij blijven specialistische Beschermd voorzieningen regionaal ingericht.

3.4. Conclusie best passende scenario

Er is nog te veel onduidelijk over de verwachte aantallen cliënten per gemeente die gebruik gaan maken van BV en BT. Ook is nog niet duidelijk of het aanbod van met name BT in de Amstelland regio aansluit bij de vraag naar BT. Omdat de omvang van de vraag en het beschikbare aanbod nog niet helder is, is het ook niet mogelijk om de afwegingscriteria goed in te kunnen zetten. Wel is duidelijk dat bestuurlijk is afgesproken dat BV voor de komende periode gezamenlijk zal worden georganiseerd.

Gegeven deze onzekerheden is het advies om de komende periode scenario I te blijven uitvoeren: zowel BT als BV gezamenlijk uit voeren onder penvoerderschap van de centrumgemeente Amsterdam en deze periode te gebruiken om goed zicht te krijgen op de aantallen cliënten die gebruik willen maken van BT en BV per herkomstgemeente en het benodigd aanbod wat nodig is om aan deze vraag te voldoen. Het is verstandig om in 2023 of 2024 opnieuw de afweging te maken of op termijn scenario II niet beter passend is. Het ligt op dit moment niet in de lijn der verwachting dat scenario III of IV passend is in deze regio in de komende jaren.

3.5. Fasering

Onderstaande **Tabel 1** is een weergave van de fasering voor ontwikkelingen binnen het Zorglandschap.

Tabel 1. Weergave fasering Zorglandschap.

2022	2023-2024-2025	2026 en verder
• Continueren van huidige situatie	• Continueren van huidige situatie • Evaluatie van instroom, duur en gebruik van voorzieningen. • Besluit over vervolg	• In te vullen op basis van evaluatie.

4. Toegang

In 2021 wordt de toegang voor MO en BW verzorgd door de Centrale Toegang, gevestigd in Amsterdam en uitgevoerd door de GGD Amsterdam. Inwoners uit Amsterdam-Amstelland kunnen zich digitaal melden via Trajectus, voor OGGZ cliënten is er tevens de mogelijkheid om een fysieke aanmelding te doen bij de Jan van Galenstraat in Amsterdam. Wanneer er een cliënt een indicatie heeft voor MO of BW wordt er een trajecthouder vanuit de CT toegewezen. De CT werkt samen met de lokale wijkteams/sociale teams. In Amsterdam wordt een deel van de toegang belegd bij de buurtteams, cliënten die zich willen aanmelden voor BT en geen woning nodig hebben kunnen een beschikking krijgen vanuit het buurtteam.

4.1. Scenario's

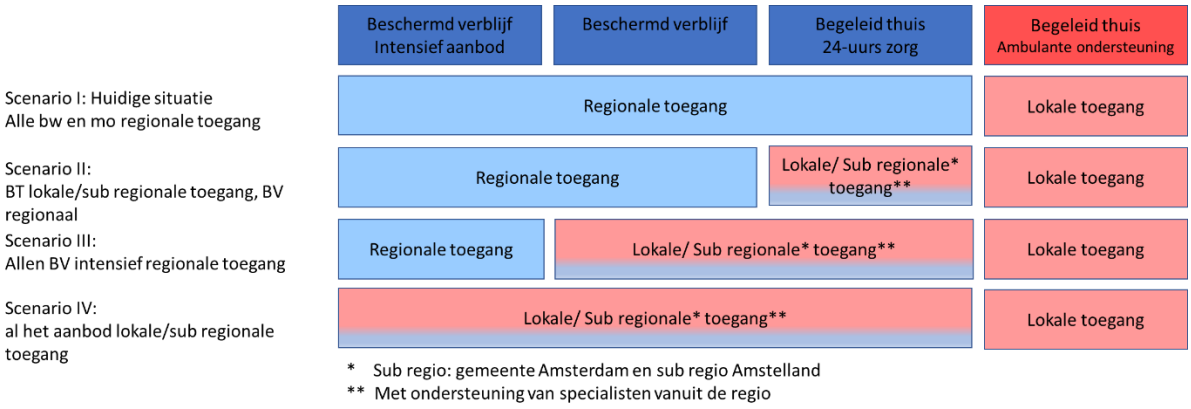
Een belangrijk aspect van de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is waar de cliënt zich meldt met zijn vraag. Hierin zijn grofweg drie keuzes te maken:

- Centraal meldpunt voor de hele regio
- Meldpunt per sub regio (een voor gemeente Amsterdam, een voor regio Amstelland)
- Lokaal meldpunt per gemeente

Een tweede belangrijke vraag is hoe expertise ingezet kan worden om de vraag van de inwoner zo adequaat mogelijk te beantwoorden. Hiervoor zijn grofweg twee mogelijkheden:

- Expertise is aanwezig in de toegang
- Expertise kan worden 'ingevlogen' in de toegang

Op basis van deze twee vragen zijn vier verschillende scenario's om de toegang te organiseren in de regio uitgewerkt. Deze scenario's zijn weergegeven in **Figuur 2**. In alle mogelijke scenario's binnen de inrichting van de toegang is er lokale toegang voor bewoners voor BT ambulante ondersteuning, net als in de huidige situatie. Voor het BV en BT 24-uurs zorg zijn er verschillende opties uitgewerkt. Het BT 24-uurs zorg kan ook georganiseerd worden vanuit een lokale toegang, al dan niet met ondersteuning van een specialistisch team, of vanuit een regionale toegang. Hetzelfde geldt voor het BV, de toegang kan zowel lokaal, al dan niet met ondersteuning van een specialistisch team, of regionaal georganiseerd worden.

Figuur 2. Mogelijke inrichting scenario's voor de Toegang tot MO en BW binnen de nieuwe regelgeving.

4.4. Afwegingscriteria

In Amsterdam is er reeds besloten een nieuwe Centrale Toegang voor MO en BW te organiseren. Deze toegang is ingericht als tweedelijnsvoorziening om na Buurtteams de beslissing naar het uiteindelijke traject te begeleiden. Deze voorziening is momenteel gericht op Buurtteams in Amsterdam. De regiogemeenten kunnen zich nog gewoon direct tot de Centrale Toegang wenden.

Er zijn een aantal relevante onderwerpen die invloed hebben op de keuze hoe de toegang te organiseren in de regio Amsterdam-Amstelland. De belangrijkste hierin zijn:

- Inhoudelijk: zijn we in staat om de vraag van de cliënt passend te kunnen onderzoeken én hebben we kennis van het mogelijk aanbod wat aansluit bij de vraag van de cliënt (bv. is er voldoende expertise van complexe problematiek, is er kennis van aanbod en beschikbaarheid van voorzieningen)?
- Uitvoerbaarheid: is het mogelijk (een deel van) de toegang in de lokale praktijk uit te voeren (bv. past de intensiteit van de onderzoeksfase bij de uitvoering van een sociaal loket, zijn er lokaal geschikte plekken om het onderzoek uit te voeren)
- Doelmatigheid: is er voldoende vraag naar BV en BT om bedrijfsmatig een toegang doelmatig te kunnen uitvoeren (bv. komen er genoeg vragen om medewerkers in de toegang hiertoe op te leiden en beschikbaar te houden).

Bestuurlijk is in de regio Amsterdam-Amstelland al besloten om lokale toegang waar mogelijk te organiseren.

Scenario I is een duidelijke weergave van de huidige inrichting van de BW-toegang. De toegang is effectief gevestigd in de centrumgemeente Amsterdam. In dit scenario zullen nieuwe aanmelders vanuit de regiogemeenten altijd doorverwezen moeten worden via een behandelaar naar de in Amsterdam georganiseerde CT.

- Een beschikking voor BV en BT 24- uurs wordt afgegeven door de centrale toegang te Amsterdam.

Scenario II geeft weer dat de cliënten voor BT lokaal onderzoek ontvangen naar ondersteuningsbehoefte (eventueel met inzet van expertise vanuit de regio) en dat cliënten die BV nodig hebben een onderzoekstraject vanuit de centrale toegang krijgen. Zij voorzien hiermee in een uniforme werkwijze voor de regionale voorzieningen en hebben ook zicht op de capaciteit. Algemeen geeft het meer ruimte voor lokale oplossingen, meer inzicht bij aparte gemeenten en lokale toegang voor cliëntcliënten.

- Een beschikking voor BV wordt afgegeven door de centrale toegang te Amsterdam een beschikking voor BT wordt lokaal afgegeven.

In **scenario III** houdt de gemeente altijd contact met een cliënt en heeft meer zicht op de doelgroep en de uitstroom van de doelgroep. Dit vraagt om meer te investeren in lokale toegang en het inzetten van regionale expertise voor o.a. complexe problematiek en capaciteitsmanagement. Het sluit ook aan bij meer ruimte voor lokale oplossingen, meer inzicht bij aparte gemeenten en lokale toegang voor cliënten.

- Een beschikking voor BV intensief aanbod wordt afgegeven door de centrale toegang te Amsterdam een beschikking voor BV en BT wordt lokaal afgegeven.

Scenario IV is de keuze om alle toegang lokaal in te richten. Dit houdt in dat de gemeenten voor alle cliënten het onderzoekstraject uitvoeren waarbij indien nodig regionale expertise kan worden ingezet. Dit betekent dat alle cliënten altijd lokaal ondersteund worden. Dit geeft ruimte voor lokale oplossingen, vergt expliciete expertise per gemeente en spoort niet aan tot regionale samenwerking.

- Alle beschikkingen worden lokaal afgegeven.

4.5. Besluit andere regio's

Haarlem

In Haarlem is een werkgroep besteed aan het afwegen van de vier Toegangsscenario's en de uitvloeisels. De werkgroep adviseert scenario 3 voor de toegang met onderstaande argumenten:

- Deze past het beste bij de beweging van de doordecentralisatie en geeft gemeenten de regie voor haar eigen inwoners.
- Er zal verschil bestaan in wat reëel en haalbaar is voor kleinere en grotere gemeenten in de regio. Daarom zal er ruimte zijn voor verschillen in route naar en invulling van de toegang.
    - Dat zal waarschijnlijk resulteren in het zelf doen van het onderzoek en het stellen van de indicatie door regiogemeenten, al dan niet met meer of minderen inzet van een regionaal expertise team.

Utrecht

In de U16 zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd; laagdrempelig voor inwoners, juiste kennis en expertise inzetten, zorgen voor goede sturing. Er is nog geen keuze gemaakt voor een scenario maar wel de keuze om de komende periode de lokale toegangen meer in te zetten zodat een cliënt in principe het onderzoekstraject lokaal kunnen starten, eventueel aangevuld met expertise vanuit de U16. De beschikkingen zullen voorlopig nog door Utrecht gemaakt worden, overeenkomend met het voornemen dat de budgetten voor BT en BV in 2023 en 2024 nog centraal gehouden zullen worden.

4.6. Conclusie best passende scenario

Er is nog veel onduidelijk over het verwacht aantal cliënten dat zich zal melden bij de toegang in de regiogemeenten. Dit is relevante informatie om te beoordelen of de toegang doelmatig georganiseerd kan worden in elke individuele gemeente. Gegeven de omvang van de totale vraag naar BW en MO is de verwachting dat het organiseren op subregionaal niveau (gemeente Amsterdam en regio Amstelland) zeker mogelijk is.

Aangezien de bestuurders van de regio als uitgangspunt voor de doordecentralisatie hebben besloten: "lokaal wat kan", lijkt scenario 1 geen passende optie voor de regio Amsterdam-Amstelland. Het advies is om scenario 2 en 3 mee te nemen in de afweging in deze regio. Beide scenario's sluiten goed aan bij de wens om de cliënt zo lokaal mogelijk te kunnen ondersteunen. Tevens sluiten de scenario's aan bij de ontwikkelingen in Amsterdam waar de Centrale Toegang als een tweedelijnsvoorziening wordt ingericht.

Los van de vraag welk scenario gekozen wordt is het verstandig om al op korte termijn vanuit de lokale toegangen te kijken hoe aangesloten kan worden bij de huidige inrichting van de Centrale Toegang. Zo kan het komend jaar al worden gebruikt als een periode van leren, samenwerken en verzamelen van informatie. Vervolgens wordt er in 2023 of 2024 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is beter te bepalen welke van de twee scenario's het beste gaat passen voor de Amstelland regio's.

Het is ook voor de komende periode belangrijk dat de gemeenten vormgeven hoe ze vanuit de toegang willen aansluiten bij de centrale toegang, wat ze willen overnemen en per wanneer en welke expertise ze nodig hebben uit de centrumgemeente Amsterdam. Hiervoor kan een overgangsplan worden gemaakt.

4.7. Fasering

Onderstaande **Tabel 2** is een weergave van de fasering van de invulling van de Toegang.

Tabel 2. Weergave fasering Toegang

2021	2022	2023-2024-2025	2026 en verder
• Centrale Toegang MOBW onderzoekt en beschikt. • In Amsterdam gaat een deel van het onderzoek en het afgeven van beschikking BT (zonder woning) uitgevoerd worden door het buurtteam. • Besluiten inrichting toegang vanaf 2022	• Centrale Toegang MOBW onderzoekt en beschikt. • Verdere inzet regionale veldtafel in Amstelland. Verkennen hoe lokaal onderzoek in Amstelland er uit gaat zien • De veldtafel wordt regionaal en kennis en expertise over de MOBW wordt toegevoegd. • Goede monitoring instroom cliënten t.b.v. evaluatie.	• Centrale Toegang MOBW beschikt BV. • Uitvoeren onderzoek Amstelland cf. afspraken 2022. Waarschijnlijk via de regionale veldtafel. • Beschikking BT cf. afspraak, waarschijnlijk lokaal. • Backoffice door Amsterdam • Evaluatie toegang in 2023	• Centrale Toegang MOBW beschikt BV. • Uitvoeren onderzoek Amstelland cf. afspraken na evaluatie. Waarschijnlijk via de regionale veldtafel. • Beschikking BT cf. afspraak, waarschijnlijk lokaal. • Backoffice cf. afspraak

5. Financiën

In dit hoofdstuk wordt de huidige financiële situatie toegelicht, worden eventuele risico's en de risicodeling benoemd van de financiële herverdeling in de doordecentralisatie en wordt de fasering weergegeven. We kijken hierbij naar de huidige situatie, het beschikbare budget BW en MO, het verwachte benodigde budget voor BW en MO en de risico's, kansen en mogelijke maatregelen die we kunnen treffen.

5.1. Huidige financiële situatie

Op dit moment krijgt gemeente Amsterdam van het rijk budget voor BW en MO. Vanaf 1 januari 2022 zullen de gemeenten Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn zich naast de gemeente Amsterdam zelfstandig inzetten voor (eigen) inwoners die in aanmerking komen voor BV. Vanaf 1 januari 2023 is elke gemeente verantwoordelijk voor de inwoners die vanaf die datum instromen en wordt het lokale beleid verder ontwikkeld. Het volgende stuk geeft inzicht in de financiële gevolgen hiervan en de financiële afspraken die gemaakt moeten worden.

5.1.1. Beschikbare budget

Op dit moment krijgt gemeente Amsterdam budget voor BW en MO. Om een inzicht op het beschikbare budget voor BW te krijgen is in **Tabel 3** de uitwerking van de Mei en Septembercirculaire 2021 gegeven voor de jaren 2020-2026.

Tabel 3. Uitkering BW regio Amsterdam-Amstelland.

Beschermd wonen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Meicirculaire 2021	116.858.482	119.912.091	120.784.737	120.852.672	120.848.991	120.900.134
Septembercirculaire 2021	105.233.770	100.767.678	101.141.549	101.179.887	101.225.662	101.273.508
Mutatie	**-11.624.712**	**-19.144.413**	**-19.643.188**	**-19.672.785**	**-19.623.329**	**-19.626.626**

Op 1 januari 2021 is de Wet langdurige zorg (Wlz) opengesteld voor mensen die als gevolg van een psychische kwetsbaarheid blijvend behoefte hebben aan permanent toezicht of 24-uurs zorg in nabijheid. In Nederland lijkt gemiddeld ongeveer 30 procent van de huidige cliënten in BW hiervoor in aanmerking gekomen. Welk aantal het precies wordt en wat dat voor de regio betekent wordt pas duidelijk wanneer het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) de aanvragen van alle cliënten heeft beoordeeld, we verwachten dat eind oktober 2021. Met de overgang van cliënten van de Wmo naar de Wlz wordt ook het zorgbudget van deze cliënten overgeheveld van de Wmo naar de Wlz. Een deel van het budget is middels de ex-ante uitname al uit het BW budget genomen. In 2022 zal er nog correctie worden uitgevoerd, rekening houdend met de daadwerkelijke overgang van clienten (ex-post)

Het Rijk en de VNG hebben inmiddels ambtelijk afgesproken om één keer na te calculeren (ex-post), namelijk in de meicirculaire gemeentefonds 2021. Op basis van deze nacalculatie zal de structurele Wlz-uitname 53,7 miljoen bedragen vanaf 2022, waarbij 38% van het totaal aantal cliënten in BW zijn overgegaan naar de Wlz.

De groei in 2022 en verder in de Mei- en Septembercirculaire wordt verklaard door de toename van het macrobudget als gevolg van toenemende aantallen. Een bijstelling die zich de afgelopen jaren elke keer heeft voorgedaan.

Daarnaast ontvangt Amsterdam als Centrumgemeente voor MO (**Error! Reference source not found.4**) en Vrouwenopvang (**Error! Reference source not found.5**) de volgende bedragen:

Tabel 4. Uitkering MO regio Amsterdam-Amstelland.

Maatschappelijke opvang	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Meicirculaire 2021	67.293.031	65.728.880	65.728.880	65.728.880	65.728.880	65.728.880
Septembercirculaire 2021	67.098.085	65.121.654	65.121.654	65.121.654	65.121.654	65.121.654
Mutatie	**-194.946**	**-607.226**	**-607.226**	**-607.226**	**-607.226**	**-607.226**

Tabel 5. Uitkering vrouwenopvang regio Amsterdam-Amstelland.

Vrouwenopvang	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Meicirculaire 2021	22.773.373	22.263.325	22.263.325	22.263.325	22.263.325	22.263.325
Septembercirculaire 2021	22.712.968	22.215.140	22.215.140	22.215.140	22.215.140	22.215.140
Mutatie	**-60.405**	**-48.185**	**-48.185**	**-48.185**	**-48.185**	**-48.185**

Voor aanpak dak- en thuisloosheid werd in 2020 en 2021 tweemaal €23.429.470 door gemeente Amsterdam vanuit Blokhuismiddelen ontvangen, Hiervan was € 4.000.000 bestemd voor de regio Amstelland. Daarnaast hebben de regiogemeenten ieder € 17.628 in 2020 en € 32.051 in 2021 ontvangen ten behoeve van dak-en thuisloosheid (zie Septembercirculaire 2021).

5.1.2 Naar objectief verdeelmodel

De toekomstige verdeling van de kosten/budget over de regio is als volgt op basis van onderstaande maatstaven, zie **Tabel 6**. Deze zijn verkregen op basis van een regressieanalyse. Deze factoren lijken de verdeling van BW het beste te verklaren. Via de website van de rijksoverheid kan het rekenbestand met de inzichtelijk gemaakte effecten van het concept verdeelmodel en de overgangsregeling worden geraadpleegd, deze is ontwikkeld door het onderzoeksbureau AEF, zie **Tabel 7** voor een weergave. Let op dit is nog een concept, waarin gerekend wordt met een Wlz uitname van ca €38 miljoen, in plaats van ca €57 miljoen . In mei 2022 wordt het definitieve verdeelmodel verwacht.

Tabel 6. Maatstaven voor toekomstige verdeling regio.

Maatstaf		Verdeeld
Hoge zorgkosten		10%
Aantal EPA-patiënten		50%
Oppervlakte land		8%
Regionale centrumfunctie		24%
Vast bedrag		8%

Tabel 7. Concept verdeelmodel o.b.v. een fasering van tien jaar voor de regio Amsterdam-Amstelland[8]

Gemeentelijk budget							Regionaal budget			
Jaar	**Uithoorn**	**Ouder-Amstel**	**Diemen**	**Aalsmeer**	**Amstelveen**	**Amsterdam**	**Jaar**	**Historisch Regionaal**	**Objectief**	**totaalbudget**
2021	€-	€-	€-	€-	€-	€-	**2021**	€114.913.468	€ -	€114.913.468
2022	€-	€-	€-	€-	€-	€-	**2022**	€115.857.180	€ -	€115.857.180
2023	€154.555	€91.790	€193.348	€136.941	€598.757	€9.428.282	**2023**	€105.356.456	€10.603.672	€115.960.128
2024	€508.465	€301.978	€636.091	€450.517	€1.969.835	€31.017.863	**2024**	€ 81.174.883	€34.884.749	€116.059.632
2025	€802.876	€476.828	€1.004.400	€711.375	€3.110.408	€48.977.806	**2025**	€ 61.075.443	€55.083.693	€116.159.136
2026	€1.047.832	€622.308	€1.310.840	€928.415	€4.059.387	€63.920.834	**2026**	€ 44.369.025	€71.889.615	€116.258.640
2027	€1.251.681	€743.374	€1.565.856	€1.109.032	€4.849.115	€76.356.239	**2027**	€ 30.482.846	€85.875.298	€116.358.144
2028	€1.421.363	€844.148	€1.778.129	€1.259.376	€5.506.477	€86.707.337	**2028**	€ 18.940.818	€97.516.830	€116.457.648
2029	€1.562.646	€928.056	€1.954.874	€1.384.557	€6.053.817	€95.325.983	**2029**	€ 9.347.219	€107.209.932	€116.557.152
2030	€1.680.323	€997.944	€2.102.088	€1.488.823	€6.509.708	€102.504.636	**2030**	€ 1.373.133	€115.283.523	€116.656.656
2031	€1.701.787	€1.010.692	€2.128.940	€1.507.841	€6.592.863	€103.814.035	**2031**	€ -	€116.756.159	€116.756.159
2032	€1.703.238	€1.011.553	€2.130.755	€1.509.126	€6.598.482	€103.902.509	**2032**	€ -	€116.855.663	€116.855.663

5.1.3 Kosten BW/MO plekken

Vanaf 1 januari 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor elke nieuwe vraag naar BW van eigen inwoners.

Budgettair heeft dit impact op drie gebieden:

- Gebruik van beschermd wonen
- Uitvoeren van taken in het proces (inkoop, toegang)
- Randvoorwaarden (onder meer beleid)

5.1.3.1 Gebruik van beschermd wonen

Het budget benodigd voor het gebruik van beschermd wonen hangt samen met de volgende onderwerpen:

- Het aantal nieuwe cliënten dat gebruik wil maken van beschermd wonen
- De gemiddelde duur die men gebruikt maakt van beschermd wonen
- Het product waar men gebruik van maakt
- Het tarief behorend bij dit product

Aantal nieuwe cliënten dat gebruik wil maken van beschermd wonen

We weten niet exact hoeveel mensen gebruik willen maken van beschermd wonen in de toekomst. Zoals eerder geschetst in paragraaf 3.1 kunnen we dit schatten op basis van de instroom vanuit het verleden. Het is alleen lastig de gegevens te vertalen naar instroom per herkomstgemeente aangezien de herkomstgemeente van cliënten pas sinds 2020 wordt vastgelegd.

Een aantal analyses zijn weergegeven in bijlage 1. Hierin is een inschatting gemaakt op basis van het aantal beschikkingen (bron centrale toegang) en een inschatting op basis van onderzoek van KPMG. Wat dit betekent voor het aantal nieuwe clienten dat per herkomstgemeente verwacht gaat instromen is nog onduidelijk, dit moet in het vervolg worden uitgewerkt.

[8] Brondata: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/02/02/uitwerking-overgangsregeling-integratie-uitkering-beschermd-wonen gepubliceerd op 02-02-2021, geraadpleegd op 10-08-2021

Historische gegevens:

Plaatje historische gegevens toevoegen. Een figuur van de historische gegevens is nog ontbrekend aangezien het resultaat van de analyse nog niet beschikbaar is.

Figuur 1 Historische instroom nieuwe cliënten vanuit herkomstgemeente in Amsterdam-Amstelland

Vraag bij de historische instroom is in welke mate lokale toegangen vanuit de Amstelland regio's bekend zijn met de cliënten die instromen en de mogelijkheid om eventueel lokaal de cliënt te kunnen ondersteunen.

5.2. Scenario's

Voor het bepalen van de scenario's die zicht geven op het benodigd budget zijn een aantal variabelen relevant.

Instroom van cliënten

- Hoe moet de instroom uit het verleden geduid worden, hoe gaan we om met de variatie?
- Impact van preventie: nu wordt bij een deel van de cliënten de lokale toegang niet ingezet, een deel van de mensen op de wachtlijst kennen we niet.
    - Mogelijk dat vanuit de lokale toegang tot andere oplossingen gekomen kan worden. (op casus niveau levert dit in andere regio's goede resultaten. Vraag is of dit voor de regio tot minder instroom leidt)
    - Lang wachten zorgt er doorgaans niet voor dat de problemen van de cliënt kleiner worden.
- Hoe ziet de groei van de bevolking er de komende jaren uit?
- Kunnen we de bevolkingsgroei 1-op-1 vertalen in de instroomverwachting

Het onderstaande overzicht (**Tabel 8**) geeft het inwoneraantal per gemeente weer en daarmee het mogelijk (berekend) beroep op BV.

Tabel 8. Aantal inwoners per gemeente, inclusief verhouding.

Gemeente	Inwoneraantal 2021	Gewogen verdeling o.b.v. 2021	Inwoneraantal 2030	Gewogen verdeling o.b.v. 2030
Uithoorn	30.206	3	31.100	2,5
Ouder-Amstel	14.125	1	18.900	1,5
Diemen	31.334	3	34.100	3
Aalsmeer	31.991	3	32.000	3
Amstelveen	90.829	8,5	98.800	8
Amsterdam	873.338	81,5	969.100	82
Totaal	1.071.823	100	1.184.000	100

- *Bron: opendata CBS StatLine datasets, geraadpleegd op 18-08-2021*

Duur van MO en BW

De gemiddelde gebruiksduur van een MO traject is 1143 dagen op peildatum 30-06-2021. Het gaat om bijna 3000 cliënten in de eerst helft van 2021. De gemiddelde gebruiksduur van een BW traject is 1730

dagen op peildatum 30-06-2021. Het gaat om ruim 2500 cliënten in de eerst helft van 2021. [9] De trajectduur wordt berekend vanaf de eerste bekende startdatum van een cliënt tot de uitstroomdatum.

Uitname van de Wlz zal zeer waarschijnlijk tot een lagere gemiddelde verblijfsduur van clienten in BW leiden.

We weten niet exact wat de gemiddelde verblijfsduur is van BW en MO in onze regio. Hierbij staan nog een aantal vragen open:

- *Welke impact heeft de uitname Wlz op het gemiddeld gebruik?*
- *Zijn er andere variabelen die impact hebben op gemiddelde duur (zoals bv. het beschikbaar hebben van een woonplek bij uitstroom)*

Het product waar men gebruik van maakt

Binnen BW en MO zijn er twee producten BT en BV. Op basis van deze twee producten zijn er ook verschillende voorspelbare situaties:

- Het algemene beeld is met name een verschuiving van BV naar BT en mogelijk van BT naar ambulant. Ervaring met Housing First geeft aanleiding dat dit een realistisch beeld is. In Amsterdam is er al flink ingezet op Housing First, vraag is of er nog groter deel naar BT kan?
- Hoe gaat de beschikbaarheid van met name BV eruitzien na uitname van Wlz in onze regio? Zit er een relatie tussen beschikbaar aanbod en vraag? Als er minder BV is, wordt dan vaker BT ingezet?
- Regionale afspraken blijven noodzakelijk voor de voorzieningen die op lokaal niveau niet rendabel zijn. Daarnaast zal de doordecentralisatie 10 jaar in beslag gaan nemen en zijn afspraken nodig om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. Hieronder wordt de verdeling van de kosten onder de gemeenten toegelicht.

Dit levert een beeld van de inzet van producten per herkomstgemeente op.

Plaatje ontwikkeling gebruik 2020 – 2021 en generiek voor regio 2016-2021 / nog niet beschikbaar

Het tarief behorend bij dit product

De tarieven worden in de inkoopprocedure door Amsterdam vastgesteld. Tarieven zijn vermeld in bijlage 1.

Benodigd budget gebruik van beschermd wonen

Het benodigd budget voor het gebruik van beschermd wonen wordt gebaseerd op:

[9] Op basis van KPMG bestand BI Team, Trajectus data. Als de uitstroomdatum onbekend is, wordt de datum 30-06-2021 genomen voor de berekening. Het onderzoek van KPMG gaat namelijk over H1 van 2021.

Aantal verwachte instroom x gemiddelde verwachte verblijfsduur x mix van producten x tarief per product = benodigd budget beschermd wonen.

De ‘oude’ cliënten blijven budgettair onder de verantwoording van de centrumgemeente vallen.

Dit levert een beeld van de kosten BW en MO per herkomstgemeente op.

Plaatje ontwikkeling verwachte benodigd budget periode 2022 – 2031 / nog niet beschikbaar

5.1.3.2 Uitvoeren van taken in het proces (inkoop, toegang)

Naast de kosten voor het beschermd wonen zelf zijn er ook kosten gemoeid met het de uitvoer van beschermd wonen . De belangrijkste hierbij zijn:

- Inkoop
- Toegang
- Beleidscapaciteit

Inkoop

Op dit moment wordt de inkoop voor Amsterdam-Amstelland verzorgd door de gemeente Amsterdam. Op het moment dat de individuele gemeenten zelf verantwoordelijk worden zal beleidskracht ingezet moeten worden in de voorbereiding en uitvoering van de inkoop alsmede het accounthouderschap met de aanbieders. Dit is een extra taak ten opzichte van de huidige situatie.

Er is nog niet bekend om hoeveel extra inzet het gaat.

Toegang

In de toegang is kennis en capaciteit nodig om de onderzoeksvraag van de cliënten met een vraag voor BW goed te kunnen beantwoorden. Op dit moment voert de toegang voor een deel van de cliënten dit onderzoek al uit waarna verwezen wordt naar de aanbieder die de cliënt gaat helpen en de regionale toegang. Op het moment dat dit zelf door de regiogemeenten wordt opgepakt zal dit extra inzet vragen van de lokale toegangen.

Daarnaast is aanvullende expertise nodig die ingezet kan worden in het toegangsproces. Denk hierbij aan expertise op het gebied van GGZ, verslaving of bijvoorbeeld LVB. Aan de inzet van deze expertise zullen ook kosten zijn verbonden.

Het is nog niet bekend om hoeveel extra inzet het gaat.

Beleidscapaciteit

Naast de directe kosten voor beschermd wonen en de kosten behorend bij de uitvoering zijn er ook randvoorwaardelijke kosten. Denk hierbij aan de inzet van ambtenaren om beleid bij te houden en te

maken over beschermd wonen, de inzet in de afstemming met de overige regiogemeenten en Amsterdam-Amstelland en de inzet in het kader van de transformatie van beschermd wonen.

Een deel van deze kosten zijn eenmalig (bv. extra inzet juristen, financials, projectleider), deze kunnen eventueel worden bekostigd uit transformatiemiddelen, op langere termijn zouden deze bekostigd kunnen worden uit het budget van beschermd wonen voor de gemeente.

De extra kosten van de inzet van ambtenaren zijn niet bekend.

5.1.3.3 Transformatie

Om de beweging naar het zo lokaal mogelijk ondersteunen van cliënten met een ondersteuningsvraag vorm te geven zullen in alle zes de gemeenten projecten moeten worden opgestart om deze nieuwe manier van ondersteunen te faciliteren. Denk hierbij aan het opzetten van nieuw aanbod in de regio (bv. Parentshouse, Onder de Pannen, etc.). Maar het kan hier ook gaan om het aanpassen van bestaande afspraken (bv. op het gebied van huisvestingsverordening, toepassen kostendelersnorm, faciliteren van inwonen, etc.)

Het budget wat hiervoor nodig is, is op dit moment niet bekend.

Het advies is dat de gemeente Amsterdam met alle regiogemeenten in gesprek gaat over het te verwachten aantal cliëntplekken en daarbij horende kosten. Dit moet inzicht geven of alle regiogemeenten voldoende middelen hebben om de doordecentralisatie uit te voeren en te bekostigen, zowel wat betreft ambtelijke kosten als extra voorzieningen. Er moet geïnventariseerd worden hoe groot de instroom van nieuwe cliëntcliënten is, en wat dit gaat kosten. Het is van belang om hier een begroting voor op te stellen, inclusief prognose voor over twee jaar (2023).
Hierin opnemen:

- *Verwachte instroom aan clienten en de hierbij horende kosten*
- *Verwachte uitvoeringskosten (toegang, inkoop, beleid)*
- *Budget voor transformatie*

De gemeente Haarlem heeft bijvoorbeeld een grove begroting opgesteld met aspecten als: uitvoeringskosten, zorg in natura (ZIN) beschermd verblijf, ZIN begeleid thuis, overbruggingszorg, buiten contract/opdrachtbrieven, persoonsgebonden budget (PGB), gekantelde (deel van de) dagbesteding, overige kosten (projectopdrachten, herstelacademie, frictiekosten/onvoorzien) en eigen bijdrage.

5.3. Risico's en Kansen

5.3.1. Risico's budget en kosten

Er zijn een aantal bewegingen die tegelijkertijd bij elkaar komen in de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het gaat hierbij zowel om het decentraliseren van budget (van centrumgemeente naar alle gemeenten), tegelijkertijd wordt overgegaan van een historisch verdeel model naar een objectief verdeel model, in de context van de transformatie (de beweging naar thuis in de wijk) en de context van een overspannen woningmarkt.

We kunnen op basis hiervan een aantal risico's benoemen:

- Budget is mogelijk niet toereikend om kosten te dekken voor een individuele gemeente (vanaf het begin)
    - Objectief verdeelmodel past niet bij de uitvoering in de praktijk
    - MO budget past niet bij de uitvoering in de praktijk

- Reguliere fluctuaties in gebruik
    - Er komen een gemiddeld aantal cliënten per jaar naar MOBW, in de praktijk zit er fluctuatie in deze instroom. Het ene jaar hoger, het andere jaar lager
- Wijziging in gebruik
    - Er komen meer/minder cliënten dan verwacht
    - Cliënten verblijven langer/korter dan verwacht
    - Productmix valt anders uit dan verwacht
    - Tarieven zijn hoger/lager dan verwacht
- Mismatch in tijd tussen beschikbaar budget en uitgaven
    - Snellere instroom van nieuwe cliënten dan opbouw beschikbaar budget objectief verdeelmodel
    - Cliënten zijn anders verdeeld over gemeenten in de regio dan gedacht
    - Omvang van cliënten in Amsterdam van buiten de regio, zonder duidelijk woonplaatsbeginsel, is groter dan gedacht

De verwachting van de budgetten die vrij zullen komen per regio worden in mei 2022 bekend worden, waardoor het effect van de herverdeling niet compleet te voorspellen is. Daarnaast is de impact van de uitname Wlz ook een onzekerheid de komende jaren.

5.3.2. Risicodeling en solidariteit

Hoe gaan we in de toekomst om met de risico's in het ingroeipad tot 2031?

In **Tabel 10** staan verschillende vormen van risicodeling en in welke mate hier spraken van is. Gedurende de 10-jarige transitie kunnen de wensen van de gemeenten in regio Amsterdam-Amstelland veranderen en daarbij ook het gewenste risicoprofiel. De gemeenten lopen allemaal een financieel risico als het geschatte aantal cliënten hoger uitvalt dan berekend in het nieuwe verdeelmodel en de daarbij stapsgewijze uitkering van middelen. Dit zal met name voor grotere risico's zorgen in de regiogemeenten, aangezien Amsterdam ongeveer 82% van de inwoners telt en daarbij automatisch ook het overgrote deel van het budget krijgt. Fluctuaties in instroom kunnen in dit geval beter worden gemanaged dan in de kleinere gemeenten met een laag budget en lage capaciteit aan geschikte arbeidskrachten en voorzieningen.

Tabel 10. Vormen van risicodeling en de mate hiervan

Vormen van risicodeling[10]	**Omschrijving**	**Mate van risicodeling**
Profijtbeginsel	Iedere gemeente is zelf verantwoordelijk voor het beheersen van de financiële risico's. Er wordt betaald naar gebruik.	-
Verzekering en verrekening	Op basis van een verdeelsleutel draagt elke gemeente naar rato bij, dit kan na 2(?) jaar worden verrekend met het daadwerkelijke gebruik. Verschillende vormen van verzekeren: - Iedere gemeente reserveert x% voor risico's. Wanneer daadwerkelijk gebruik x% hoger is dan o.b.v. de verdeelsleutel,	+

[10] https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2015/20150608-regionale-risicoverevening.pdf

	dragen de overige gemeenten al dan niet gedeeltelijk bij. - Andere gemeenten dragen alleen bij wanneer er sprake is van niet te beïnvloeden fluctuaties in volume.	
Volledige solidariteit	Alle gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het beheersen van de financiële risico's. Zowel tekorten als overschotten worden evenredig verdeeld.	++

5.4. Conclusie best passende scenario

Omdat er nog te veel onbekend is (verwachte aantallen instroom, objectief verdeelmodel, etc.) is het advies om de komende periode volledig solidair met elkaar te zijn. Dat wil zeggen het budget 'teruggeven' aan Amsterdam en afspraken maken over de uitvoeringskosten en transformatiebudget.

Geadviseerd wordt om een uitwerking van de risico's en beheersmaatregelen hiervoor op te nemen als actiepunt in het Regioplan.

5.5. Fasering

Onderstaande **Tabel 11** is een weergave van de fasering van de financiële afspraken.

Tabel 11. Weergave fasering Financiën

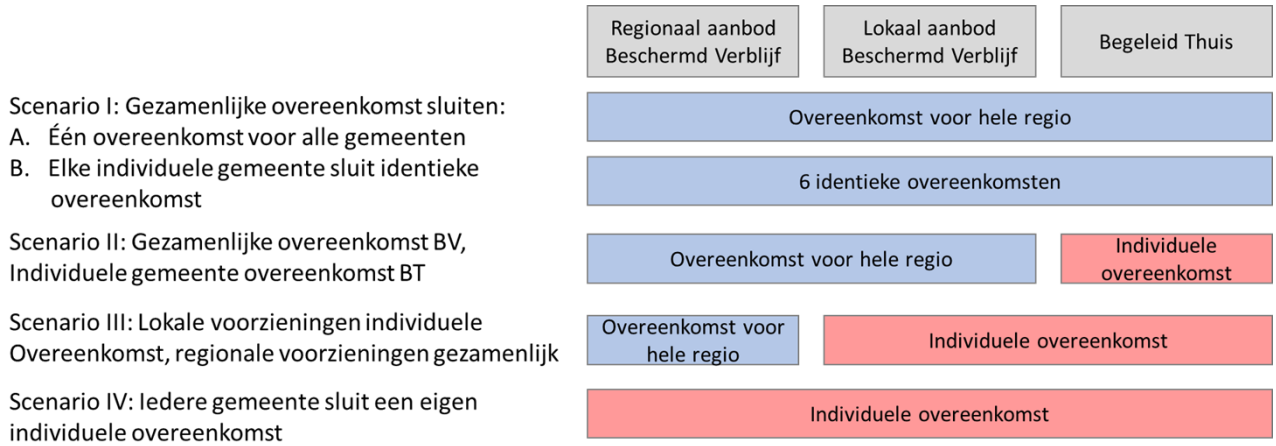
2021	2022	2023-2024-2025	2026 en verder
• Budget voor MOBW zit bij de centrumgemeente Amsterdam • In regio Amstelland wordt geëxperimenteerd met woonplekken voor economisch daklozen. • Besluiten wat de kosten zijn voor uitvoering en transformatie • Verkennen wat nodig is aan lokale instrumenten	• Budget voor MOBW zit bij de centrumgemeente Amsterdam • Inzet transformatie-middelen om indien gewenst lokale instrumenten ter voorkoming instroom in MOBW te bekostigen. • Opbouwen van capaciteit op toegang, inkoop, beleid	• Budget voor BW gedecentraliseerd vanwege landelijk beleid. Budget voor MO op basis van lokaal besluit. • Gedecentraliseerd budget BW 'teruggeven' aan Amsterdam, was al besloten voor BV • Bekostiging van toegang, inkoop, beleid. • Inzetten transformatiemiddelen.	• In 2023 evalueren op basis van de dan beschikbare informatie wat het gewenste scenario voor financiën vanaf 2026 is.

6. Inkoop

In dit hoofdstuk wordt de Inkoop en het bijbehorende contractmanagement besproken. De huidige inkoop en contractmanagement is belegd bij de gemeente Amsterdam. Van 1 april 2021 tot 1 januari 2022 is er een overbruggingsovereenkomst voor BT en BV. Op dit moment is gemeente Amsterdam, in samenwerking met de regiogemeenten, gestart met een nieuwe aanbesteding die per 2022 ingaat. Er wordt ingezet op langdurige contracten, er is nog niet exact bekend op welke tussentijdse momenten contracten kunnen worden verlengd of beëindigd.

6.1. Scenario's

Er zijn drie verschillende toekomstige scenario's mogelijk betreft de inkoop, die onderstaande figuur. Echter, er dient wel rekening gehouden te worden in de eerste jaren met de huidige aanbesteding die gemeente Amsterdam op dit moment aan het uitvoeren is. Dit betekent dat onderstaande scenario's in **Figuur 5** voor de langere termijn relevant zijn.

Figuur 5. Mogelijk scenario's inkoop

Scenario I Gezamenlijk overeenkomsten sluiten
Inkoop scenario kan toegepast worden als de regio staat voor een gezamenlijk aanbod BV en ook lokaal dezelfde producten/diensten wil contracteren. Gezamenlijk overeenkomsten sluiten kan op twee manieren:

- **A.** Eén overeenkomst voor alle gemeenten; en
- **B.** Elke individuele gemeente sluit een identieke overeenkomst af.

Scenario II Gezamenlijke overeenkomst voor BV, lokale overeenkomsten voor BT
Iedere gemeente voor zich is verantwoordelijk voor inzet BT, al het aanbod BV wordt gezamenlijk ingekocht voor de hele regio Amsterdam-Amstelland.

Scenario III 'Lokale voorzieningen' individuele overeenkomsten en 'regionale voorzieningen' gezamenlijke overeenkomsten

Iedere gemeente voor zich is verantwoordelijk voor inzet op herstel en preventie en voor kleine lokale vormen van BV en BT. Er is echter ook behoefte aan specialistische voorzieningen. Om deze in stand te houden of te realiseren kan schaalgrootte ervoor zorgen dat er voldoende gedifferentieerd aanbod is zonder dat deze vormen te duur worden.

Scenario IV Overeenkomsten voor iedere individuele gemeente apart
Hoewel de NvO duidelijk richting geeft over *governance* en het consequent doorvoeren van een inrichtingsvariant, lijkt het erop dat het afsluiten van individuele overeenkomsten per gemeenten nog tot de mogelijkheden behoort. Via het woonplaatsbeginsel worden gemeenten geacht zelf indicaties te stellen en zullen we per gemeente (financiële) verantwoordelijk gaan nemen. Een zelfstandige overeenkomst sluit goed aan bij deze uitganspunten.

6.2. Afwegingscriteria

Scenario I Gezamenlijk overeenkomsten sluiten
Voordelen:
- Administratieve lasten zijn beperkt (één van de voorwaarde uit het NvO).
- Het gezamenlijk afsluiten van een (identieke) overeenkomst met zorgaanbieders betekent dat gemeenten dezelfde uitvoeringsvariant en contract-/leveringsvoorwaarden hanteren. Daarnaast kan het contractbeheer (en deels contractmanagement) gezamenlijk uitgevoerd worden.
- Gemeenten hebben dezelfde zorgaanbieders gecontracteerd, waardoor continuïteit van zorg en ondersteuning binnen de regio is geborgd.
- Variant B: gemeente kan ervoor kiezen om een overeenkomst niet te verlengen.
- Variant B: de zorgaanbieder hoeft niet met alle gemeenten een overeenkomst af te sluiten. Bijv. als aanbieder niet kan leveren in een gemeente. Dit is tevens een risico.

Nadelen:
- Individuele gemeenten kunnen geen afspraken maken over volumes en/of budgetplafonds (maatwerk).
- Mogelijk geen aansluiting bij lokale voorzieningen.

Scenario II Gezamenlijke overeenkomst voor BV, lokale overeenkomsten voor BT
Voordelen
- Gemeenten kunnen individuele lokale verschillen binnen BT vormgeven binnen lokale contracten
- Gemeenten kunnen de inkoop van BT aan laten sluiten bij overige contracten in de Wmo.
- Door schaalgrootte voldoende gedifferentieerd aanbod van specialistische woonvormen
- Grotere inkoopvolumes voor specialistische voorzieningen en daardoor naar verwachting lagere kosten.
- de zorgaanbieder hoeft niet met alle gemeenten een overeenkomst af te sluiten voor BT. Bijv. als aanbieder niet kan leveren in een gemeente. Dit is tevens een risico.

Nadelen
- Contractmanagement zowel lokaal als regionaal
- Administratieve lasten voor aanbieders bij BT
- Contractmanagement door elke gemeente apart voor BT

Scenario III 'Lokale voorzieningen' individuele overeenkomsten en 'regionale voorzieningen' gezamenlijke overeenkomsten

Voordelen

- Gemeenten kunnen individuele lokale verschillen vormgeven binnen lokale contracten
- Gemeenten kunnen de inkoop van lokale voorzieningen aan laten sluiten bij overige contracten in de Wmo.
- Door schaalgrootte voldoende gedifferentieerd aanbod van specialistische woonvormen
- Grotere inkoopvolumes voor specialistische voorzieningen en daardoor naar verwachting lagere kosten.

Nadelen

- Verschillende contracten voor dezelfde ondersteuning (BV)
- Contractmanagement zowel lokaal als regionaal
- Administratieve lasten voor aanbieders
- Contractmanagement door elke gemeente apart

Scenario IV Overeenkomsten voor iedere individuele gemeente apart

Voordelen:

- Ruimte om bestaande overeenkomsten per gemeente uit te breiden of aan te passen aan de behoefte tot leveren van maatwerk. Denk hierbij aan afspraken rondom bijvoorbeeld volumes en budgetplafonds.
- Zelfstandige overeenkomsten bieden een hybride antwoord op het maatwerk dat geleverd dient te worden. Het uitbreiden of aanpassen van overeenkomsten is mogelijk indien er gekozen wordt voor een *open house* variant bij de inkoop.
- Mochten er overeenkomsten zijn afgesloten met partijen die geen productie leveren, kan er per gemeente of aanbieder gekozen worden om die overeenkomst op termijn te beëindigen, zodat aanbieders zich niet meer hoeven te focussen op alle verplichtingen die meekomen met een overeenkomst (contractbeheer, managementinfo, verantwoording).

Nadelen

- Administratieve belasting ten aanzien van de ondertekening en registratie ontstaat voor zowel aanbieders als gemeenten.

NB Het ketenbureau i-Sociaal Domein heeft Standaard administratieprotocollen (SAP) opgesteld. Door deze protocollen worden aanbieders en gemeenten ondersteund bij het terugdringen van de administratieve lasten. De SAP moet zorgen voor meer eenduidigheid en duidelijkheid in de administratieve en financiële verwerking. Daarnaast biedt het Ketenbureau ook standaardartikelen waarmee contracten gestandaardiseerd en vereenvoudigd worden.
Hoe e.e.a. eruit komt te zien is nog niet duidelijk, maar de administratieve last van het afsluiten van overeenkomsten per individuele gemeente zou hierdoor mogelijk beperkt kunnen worden.

Het advies is om in de afweging naar een eventueel scenario reële mogelijkheden binnen de context mee te nemen. Daarbij is het belangrijk om op te merken dat er een kort tijdsbestek is om deze beslissing door te voeren in de inkoop, terwijl de contracten binnen inkoop meestal voor een lange termijn afgesloten worden. Daarbij ook het meenemen van de huidige inkoopstructuren binnen de afzonderlijke en deels gezamenlijk gemeenten in de regio: wat werkt voor sommige gemeenten en wat zou werk kunnen verlichten of verbeteren voor de zorgpartijen en uiteindelijk een beter passende zorg voor de cliënt?

6.3. Besluit andere regio's

Haarlem
In Haarlem is besloten om te gaan voor scenario 2 waarbij elke gemeente een identieke overeenkomst sluit. In Haarlem wordt op dit moment de inkoop opgestart voor nieuwe contracten per 1-1-2023 , daarin zal verder uitgewerkt worden hoe hier invulling aan gegeven wordt, Deze nieuwe inkoop wordt al wel met de gehele regio gezamenlijk voorbereid.

Utrecht
In het conceptadvies is vastgesteld dat huidige inkoopafspraken worden verlengd tot 2025. Afgesproken is dat vanaf minimaal 2025 en maximaal 2027 zal er door de regiogemeenten zelf ingekocht worden, en dan tegelijk voor BT en BV. Beschermd specialistisch blijft op regionaal niveau.

6.4. Conclusie best passend scenario

Gezien de huidige situatie waarbij er per 2022 ingekocht gaat worden door Amsterdam, is het best passend om op korte termijn geen wijzigingen in de inkoop uit te voeren (variant 1A). Het is een realistisch scenario dat de regiogemeenten op termijn BT zelf inkopen (variant 2). Om er voor te zorgen dat dit op termijn mogelijk is, in de inkoopprocedure opnemen dat na een bepaalde periode (bijvoorbeeld eerste contractperiode) overgegaan kan worden van scenario 1A naar scenario 2. Tot wanneer de eerste contractperiode loopt is op dit moment nog niet bekend.

Tijdens de evaluatie in 2023 wordt bekeken welk scenario ten aanzien van inkoop het beste past bij de regio.

Advies is om als regiogemeenten van de regio Amstelland nu al mee te doen in het inkooptraject en afspraken te maken over hoe het contract overgenomen kan worden als de regio Amstelland de inkoop zelf wil uitvoeren vanaf 2026. Als uit de evaluatie in 2023 blijkt dat dit geen verstandig besluit is dan kan de inkoop doorgaan zoals is afgesproken in 2022.

6.5. Fasering

Onderstaande **Tabel 12** is een weergave van de fasering van de invulling van de inkoop:

Tabel 12. Weergave fasering Inkoop

2021	2022	2023-2024-2025	2026 en verder
• Amsterdam heeft inkoop van MOBW verlengd voor 2021 en 2022 • Mogelijk maken dat de regio zelf in koopt/ contract over te neemt vanaf aflopen eerste contractperiode.	• Amsterdam voert namens de regio de inkoop uit over een langere periode.	• Amsterdam voert namens de regio de inkoop uit over een langere periode. • Evalueren of de regiogemeenten of de regio Amstelland als geheel de inkoop (gedeeltelijk) zelf wil uitvoeren.	• Amsterdam voert namens de regio de inkoop uit voor BV. • Inkoop BT uitvoeren op basis van besluit in eerdere fase.

7. Juridische samenwerkingsafspraken

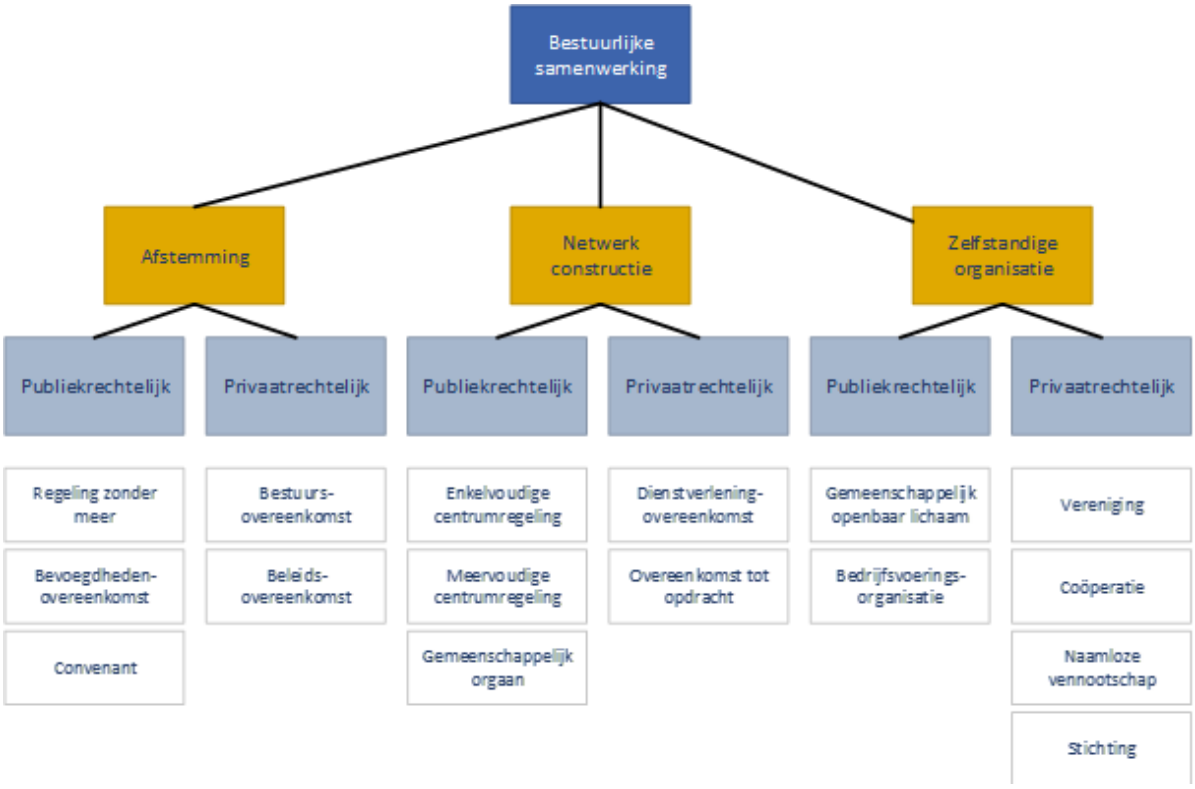
In dit hoofdstuk worden de scenario's voor de juridische samenwerking toegelicht, worden de afwegingscriteria bij deze scenario's benoemd, worden de besluiten hierover van andere gemeenten beschreven en wordt het best passende scenario toegelicht.

In de huidige situatie zijn de juridische afspraken tussen de gemeenten in Amsterdam-Amstelland gemaakt in de vorm van een mandaat- en dienstverleningsovereenkomst. Afhankelijk van de gekozen scenario's voor de toegang, de financiële afspraken en de inkoop, zijn er nieuwe juridische afspraken nodig tussen de gemeenten. Het maken van een keuze hiervoor is complex en sterk afhankelijk van de wensen van de individuele gemeenten. In de regio Haarlem is er een traject uitgevoerd om inzicht te krijgen in de scenario's en afwegingscriteria voor juridische afspraken. De uitkomsten van dit traject zijn input voor dit hoofdstuk.

7.1. Scenario's

Onder de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) zijn verschillende juridische samenwerkingsvormen mogelijk. Er kan eerst gekeken worden of de samenwerkingsvorm publieksrechtelijk of privaatrechtelijk ingestoken is. Op basis van een aantal afwegingscriteria is in de regio Haarlem bepaald dat de mogelijke (best passende) samenwerkingsvormen voor BW een publiekrechtelijke variant is.

In de regio Haarlem is vervolgens verder gekeken naar de verschillende vormen van publieksrechtelijk samenwerken. Deze vallen onder in 3 categorieën, A) Afstemming, B) Netwerkconstructie en C) Zelfstandige organisatie, zie **Figuur 6.**

Figuur 6. Vormen van publiekrechtelijke samenwerking volgens de WGR

Bij Afstemming gaat het om lichtere vormen van samenwerking. De eigen gemeentelijke organisatie en verantwoordelijkheden blijven volledig intact, delegeren en mandateren is niet aan de orde. Taken worden door de eigen organisatie uitgevoerd en er vinden geen (structurele) betalingen aan elkaar plaats. In de samenwerkingsafspraken wordt de intentie om samen te werken vastgelegd en daarnaast het doel, de inhoud en de manier van samenwerken. Samenwerkingsvormen die vallen onder afstemming zijn:

- Regeling zonder meer;
- De Bevoegdhedenovereenkomst;
- Een convenant.

In een Netwerkconstructie voert één van de samenwerkingspartners de taak uit voor en namens de andere partners. De andere gemeenten dragen hun bevoegdheden over, via mandatering en/of via contractuele afspraken. De sturing is belegd bij de gemeente die de taken uitvoert. Samenwerkingsvormen die vallen onder netwerkconstructie zijn:

- Centrumregeling;
- Gemeenschappelijk Orgaan.

Een andere mogelijkheid is dat de samenwerkingspartners een Zelfstandige organisatie oprichten, die de taak voor en namens alle partners uitvoert. Kenmerkend voor samenwerking in een zelfstandige organisatie is het bestaan van een bevoegd orgaan (algemeen of dagelijks bestuur) waarin deelnemers vertegenwoordigd zijn. Samenwerkingsvormen die vallen onder 'Zelfstandige organisatie' zijn:

- Een Gemeenschappelijk Openbaar lichaam
- Een bedrijfsvoering organisatie.

Vervolgens is in de regio Haarlem de conclusie getrokken dat niet alle varianten passend zijn. De varianten die wel passend zijn, zijn als volgt:

1) **Convenant**: dit is "een afspraak met een of meer partijen gericht op het realiseren van bepaalde (beleids-) doelstellingen. In een convenant worden schriftelijke afspraken over het leveren van prestaties vastgelegd. De deelnemende partijen blijven zelf verantwoordelijk voor de betreffende taken.

2) **Centrumgemeenteregeling:** hierbij mandateert het ene gemeentebestuur bestuursbevoegdheden aan het andere. **Bij een enkelvoudige centrumgemeenteconstructie** voert één gemeente taken uit voor de andere deelnemers, de gastgemeenten. Bij een meervoudige centrumgemeenteconstructie worden de taken (taakvelden) verdeeld over meerdere gemeenten. De ene gemeente (bijvoorbeeld Amsterdam) regelt en organiseert bijvoorbeeld de MO, terwijl de andere gemeente (bijvoorbeeld Amstelveen) BW regelt en organiseert.

3) **Gemeenschappelijk Orgaan (GO):** hierbij is de sturing belegd bij een Dagelijks Bestuur (DB), waarin de wethouders vanuit (een deel van) de deelnemende gemeentes vertegenwoordigd zijn. Dit vraagt een sterkere sturing vanuit de afzonderlijke gemeenten, zij blijven verantwoordelijk, mits er geen bevoegdheden aan het GO worden overgedragen. Een GO kan geen eigen personeel in dienst nemen. T.a.v. de uitvoering/invulling zijn verschillende keuzes mogelijk, bijvoorbeeld een gezamenlijke of eigen begroting, gezamenlijk of eigen beleid. Afhankelijk van de keuzes die daarin gemaakt worden wordt bepaald hoe licht of zwaar de gemeenschappelijke regeling wordt ingericht. Bij een lichte vorm is er geen eigen begroting of beleid, bij een zware invulling heeft het GO wel eigen begroting en beleid.

Voorbeelden van een gemeenschappelijk orgaan zijn Rekenkamer Metropool Amsterdam en Ombudsman Metropool Amsterdam.

4) **Openbaar Lichaam**: De meest uitgebreide vorm van publiekrechtelijke samenwerking waaraan bevoegdheden gedelegeerd kunnen worden. Een OL heeft rechtspersoonlijkheid zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer. Een OL kan contracten en convenanten aangaan, eigen personeel in dienst nemen, fondsen beheren en zelfs een publiek of privaat samenwerkingsverband oprichten. Een OL heeft een Algemeen Bestuur (AB) én een Dagelijks Bestuur (DB). Gemeenten die deelnemen aan een OL kunnen taken en bevoegdheden delegeren aan het OL. In principe kunnen vrijwel alle taken worden overgedragen, zowel raadstaken als collegetaken. In de praktijk wordt deze variant vaak gebruikt voor regionale samenwerking, samenwerking bij politiek gevoelige taken en bij uitvoerende taken. Uitsluitend raadsleden, collegeleden en burgemeesters kunnen lid zijn van het bestuur van een OL.

   Voorbeelden van een OL zijn GGD Amsterdam-Amstelland, Recreatieschap Groengebied Amstelland en Vervoerregio Amsterdam.

7.2. Afwegingscriteria

Er zijn verschillende afwegingscriteria die gebruikt kunnen worden om te komen tot de best passende samenwerkingsvorm. Gemeente Haarlem heeft de volgende criteria gebruikt:

- Zeggenschap die gemeenten hebben.
- Betrokkenheid van de gemeenten.
- De bestuurlijke drukte als gevolg van de samenwerkingsvorm.
- Het delen van financiële risico's.

Naast juridische zaken van gemeente Amsterdam, heeft vanuit de Amstelland-gemeenten een juridisch adviseur van Duo+ zich gebogen over dit vraagstuk. Het is van belang dat de juridisch adviseurs zich nog verder verdiepen in de samenwerkingsmogelijkheden specifiek binnen deze regio. De input van andere regio's kan als achtergrond informatie dienen, echter alle regio's maken een eigen afweging afhankelijk van gemeentelijke en regionale belangen.

7.3. Besluit andere regio's

Haarlem
In deze regio zijn ze al sinds halverwege 2019 in gesprek met beleidsadviseurs, juristen en andere betrokkenen van alle gemeenten om te komen tot een overzicht van samenwerkingsmogelijkheden en een keuze hierin te maken. Ze hebben op hoofdlijnen een beeld van hoe de samenwerking in regio ingevuld wordt. Er was één voorkeursvariant in de regio: een GO. Die wordt nu helemaal uitgewerkt zodat duidelijk zal worden of deze vorm de juiste is voor alle inhoudelijke keuzes die gemaakt zijn.

Utrecht
In deze regio is er nog niet gekozen voor een juridische vorm.

7.4. Conclusie best passend scenario

Het advies is om op korte termijn (2022) de bestaande afspraken te continueren en te bekijken of er mogelijk aanvullende juridische afspraken nodig zijn. Daarnaast is het noodzakelijk dat vanuit de regio Amsterdam-Amstelland juristen zich buigen over de vraag hoe de samenwerking organiseren in de regio Amsterdam-Amstelland.

In de evaluatie van 2023 zal tevens bekeken worden wat de gewenste juridische vorm van samenwerking is op de langere termijn.

7.5. Fasering

Onderstaande tabel is een weergave van de fasering van de invulling van juridische afspraken:

Tabel 13. Weergave fasering Juridisch

2021	2022	2023-2024-2025	2026 en verder
• Amsterdam is centrumgemeente voor de regio Amsterdam-Amstelland. • Er is een dienstverlenings-overeenkomst voor de uitvoering van BW.	• Continueren van de juridische afspraken zoals deze nu zijn. • Verkennen of aangepaste afspraken nodig zijn voor vervolg. • Zowel voor Amsterdam-Amstelland als binnen de regio Amstelland.	• Uitvoeren besluit ten aanzien van juridische samenwerking	• Uitvoeren besluit ten aanzien van juridische samenwerking

8. Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
BRP	Basisregistratie Personen
BT	Begeleid Thuis
BV	Beschermd Verblijf
BW	Beschermd Wonen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CT	Centrale Toegang
DB	Dagelijks Bestuur
GO	Gemeenschappelijk Orgaan
MO	Maatschappelijke Opvang
NvO	Norm van Opdrachtgeverschap
OL	Openbaar Lichaam
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

Bijlage 1 Uitwerking prestaties en financiën

Prestaties MOBW
De prestaties MOBW op basis van de inkoop 2020 zien er als volgt uit. Verwacht wordt dat in 2022 een nieuwe inkoop zal plaatsvinden, het is op dit moment niet duidelijk of de prestaties dan gelijk blijven.

Op basis van cijfers uit het verleden is ingeschat dat er in het jaar 2021[11] behoefte is aan 1804 plekken beschermd verblijf. In **Tabel 9** staat aangegeven hoeveel cliëntplekken er verwacht worden in 2021 per product, inclusief het tarief per cliëntplek.
NB: dit is het aantal clienten voor uitname WLZ. Door de uitname WLZ is zal er in 2022 een groot aantal plekken minder beschikbaar zijn.

Tabel 9. Verwachte aantal plekken Beschermd Verblijf per voorziening, inclusief tarief

Voorziening beschermd verblijf	**Aantal cliëntplekken**	**Tarief per jaar (per plek) 2021**
Beschermd verblijf regulier volwassenen	959	€56.500
Beschermd verblijf regulier jongvolwassenen	170	
Beschermd verblijf regulier gezinnen	43	
Beschermd verblijf intensief		€73.300
- Volwassenen doelgroep A	529	
- Jongvolwassenen doelgroep A	36	
- Volwassenen doelgroep B	30	
Beschermd verblijf zeer intensief volwassenen	37	€95.000

Naast beschermd verblijf is er ook een aantal plekken Begeleid Thuis, de producten hiervoor zijn hieronder beschreven, de aantallen zijn op dit moment niet bekend.

Tabel 10. Prestaties Begeleid Thuis, inclusief tarief

Voorziening beschermd verblijf	**Aantal cliëntplekken**	**Tarief per jaar (per plek) 2021**
Begeleid thuis regulier volwassenen		€12.200
Begeleid thuis regulier jongvolwassenen		
Begeleid thuis regulier gezinnen		
Begeleid thuis intensief volwassenen		€20.400
Begeleid thuis intensief jongvolwassenen		
Begeleid thuis intensief gezinnen		
Begeleid thuis zeer intensief volwassenen		€33.900
Begeleid thuis zeer intensief jongvolwassenen		
Begeleid thuis zeer intensief gezinnen		

[11] Bron: concept financieel kader inkoop MOBW Amsterdam 2020

Inschatting nieuwe indicaties
Om een inschatting te kunnen maken van het aantal nieuwe clienten dat binnen komt is gekeken naar het aantal afgegeven beschikkingen. In onderstaand overzicht gaat het zowel om nieuwe aanmeldingen als heraanmeldingen. [12]

Aantal afgegeven beschikkingen MO en BW:

Jaartal	Aantal beschikkingen MO en BW	Notitie
2019	2886	Deel van MO-aanmeldingen ontbreekt
2020	3745	
2021	4036	Op basis van Q1 en Q2 vermenigvuldigd met 2

Advies is dat of actiepunten zijn de volgende gegevens opgesteld worden:
1) *Aantal beschikkingen MO er afgegeven zijn in de jaren 2019-2021*
2) *Aantal beschikkingen BW er afgegeven zijn in de jaren 2019-2021*
3) *Een verwachting van het aantal plekken per voorziening voor 2022*

Instroom en doorlooptijd op basis van Trajectus
Om een inschatting te kunnen maken van de aantallen instroom en de gemiddelde doorlooptijd heeft KPMG een inschatting gemaakt op basis van de gegevens van Trajectus.

Instroom voor MO	**318** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Instroom voor BW	**239** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Uitstroom voor MO	**228** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Uitstroom voor BW	**508** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	Dit aantal is hoog vanwege de uitname van de Wlz in januari 2021.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOV	669 personen op peildatum 11-10-2021	MOV-BW dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOG	192 personen op peildatum 11-10-2021	MOG dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOJ	125 personen op peildatum 11-10-2021	MOJ dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op BW?	699 personen op peildatum 11-10-2021	MOV-BW dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.

[12] Gegevens CT / BI-team OJZD.

Indicator	Aantal	Bron	Extra info
Gemiddelde duur MO traject	**1143** dagen op peildatum 30-06-2021. Bijna **3000** gebruikers tijdens H1 van 2021.	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	KPMG kijkt alleen naar de maatschappelijke opvang, niet naar beschermd wonen.
Gemiddelde duur BW traject	**1720** dagen op peildatum 30-06-2021. Iets meer dan **2500** gebruikers tijdens H1 van 2021.	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	Voor deze vraag het BI team gevraagd of ze ook BW konden uitdraaien. Je ziet dat deze duur veel hoger ligt dan de MO, als ik naar de data kijk, zie ik bijna 1500 personen die meer dan 1000 dagen in de opvang zitten (eerste startdatum ligt voor oktober 2018). Vandaar dat het gemiddelde zo hoog is.
Instroom voor MO	**318** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Instroom voor BW	**239** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Uitstroom voor MO	**228** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	
Uitstroom voor BW	**508** gebruikers in H1 2021	KPMG bestand van het BI team, Trajectus data	Dit aantal is hoog vanwege de uitname van de Wlz in januari 2021.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOV	669 personen op peildatum 11-10-2021	MOV-BW dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOG	192 personen op peildatum 11-10-2021	MOG dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op MO? - MOJ	125 personen op peildatum 11-10-2021	MOJ dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.
Hoeveel mensen zijn er nu aan het wachten op BW?	699 personen op peildatum 11-10-2021	MOV-BW dashboard niveau 2 in RPS	Een persoon kan al in de opvang zitten en daarnaast ook op de wachtlijst staan.